

Kuidas läks aastal 2010 Helme vallas?

Käes on jõulu-aeg, mis saabunud sama märkamatult, kui uuest aastatuhandest on möödunud esimene aastakümme. Sama märkamatult näppab see aeg inimestele kaasa märkamatuid killukesi.

On aeg teha kokkuvõtteid möödunud ja heita hetkeks pilk ka tulevikku.

Aasta 2010 lõpeb nii meile kui kogu Eesti rahvale ajaloolise tähendusega, sest meil tuleb loobuda 1992. aastal käibele võetud MEIE EESTI KROONIST, koos sellega mitmest meile tähenduslikult väga olulisest harjumusest. Mis parata, kui tahame ise olla edukad ja sellisena ka Euroopale paista – peame ühtse euroopaliku vooluga kaasa minema.

Rahareformi Eestis ei tulnud, aga ometi näib paljudel peredel päev-päevalt ja järjest süvenevalt maksevahendit, et tavapärase inimväärsel eluga toime tulla. Täna on ikkagi liialt palju inimesi sunnitud olema pikaajalisel palgata sundpuhkusel tööpuuduse tõttu.

Vaatamata kõigile raskustele läheb Helme valla elu siiski oma rada. Kurta võib muidugi igal sammul: teist aastat valitsev majanduslikult raske aeg annab põhjust rohkem kui küllaga.

Elu ei saa aga seisma jääda isegi sellepärast, et rahalised võimalused on kahanenud. Oleme vallavalitsuse korraldatava valla elu ja -tööde toimetamiseks siiski suutnud tagasihoidlikult laekuvate summade vahele panna võrdusmärgi: elanud tasakaalustatud eelarvega juba teist aastat järjest.

Näiteks tuleb valla teede korrastamisel hakkama saada võrreldes 2007. ja 2008. aastaga neli korda väiksema rahaga. Mis teha, kui on näiteks eelnevalt nädalas tarbitud neli pätsi leiba ja nüüd saab limiidi alusel vaid ühe – tuleb ka nüüd ellu jääda.

Selliste raskete aastate puhul ei saa just paljut lubada, aga midagi siiski. Oleme olnud mõistvad valla töötajate osas ning siiani suutnud hakkama saada koondamisteta.

Mäletan ka aegu, kus omavalitsusi lausa õhutati töötajaid juurde palkama. Käekiri oli lihtne: igale töötajale oma jupike tööd, mis loomulikult pidi toimuma sarnaselt suurlinnadele – väärrika töötasu eest. Sellega aga Helme kaasa ei läinud.

Seepärast peame ka täna, masu ajal, oma õiguseks-kohustuseks vastutada kogukonna ja töötajate eest. Vaatamata mõneti ootamatuna saabunud külma- ja lumehõõgetele oludele 2010. aasta alguses, mis ka täna, enne aastalõppu uuesti korduma kipuvad, on ikkagi allasutustele tagatud kõik tavapäraseks tööks vajalik.

Tuleviku investeringute tarvis on ka nappidel aegadel leitud raha, et projekte kirjutada.

Algust on tehtud pikalt oodatud Helme ja Linna küla vahelise kõnnitee ehitusega. Loodame ka, et peale suurlinnade vee- ja kanalisatsioonikorrastuste jätkub Euroopal veel raha ka Helme, Linna küla, Ala ja Patküla asulale.

Lootust on abi saada ka suuremate asulate küttemajanduse korrastamisel, mille tarvis kirjutati vallas umbes kuu aega tagasi projektitaotlused.

Valla eelarvest makstavate toetuste osas ei ole võrreldes 2009. aastaga tagasimeinud olnud ja toetussummade vähenemist ei plaanita esialgsete andmete alusel ka 2011. aastaks koostatavas eelarves.

Tõsi, kui täpne olla, numbriline vähenemine siiski toimub, sest 1. jaanuarist peame rääkima numbritest, mis vähendavad lõpparve 15,6466 ühiku võrra, andes eelarvele uue rahalise vääringu – EURO.

Jätakuvalt makstakse viimastel aastatel Helme valla kodanikele tavapäraseks muutunud sünni-, ranitsa-, toidu- ja veel mitmeid teisi lastega peredele mõeldud toetusi ning seda üsna arvestavas summas. Valla eakatele on samuti leitud täiendavat toetusraha, millest osa on tavapäraselt eraldatud iga-aastaselt vahetult jõulude eel.

Kuna aastalõpp on üsna ukse ees, tasuks tõesti enne selle saabumist igal meist korraks mõelda, vastupidiselt suurlinnade hõigetele, ka seda, kuhu meie maksud siiski laekuvad – kas linnaelu korraldusse või maaelu hingamisse?

On ju võimalus anda oma panus nii, nagu seda on viimastel aastatel enamasti riigiisad eurotoetustega teinud – suunanud selle suurematesse elukohtadesse ehk linnadesse. Või on ikkagi õiglane püüda aidata kodu ja sünnipaika – esiisade iidset kodukohta –, aidates seega maakohal kõi-

gele vaatamata keerulistel aegadel väärilt hakkama saada?

Täna tuleb vallas teha tagasivaatena sügav kummardus kõigi Helme vallas asuvate ettevõtete poole. Tänu neile on säilinud meil kohapealne tööturg. Kõigile suurimad hirmuajad olid ju tegelikult 2008. ja 2009. aasta vahetuse eel, mil keegi ei julgenud ennustada, mis edasi saab.

Täna olen veendunud, et ka järellainetuse aeg meie ettevõtetele halvima osas on möödas. Tegemist on üsna haruldase olukorraga, kus Helme valla tuntud ettevõtetest ükski ei vandanud raskele ajale alla ja kõik leidsid võimaluse oma tegevusega jätkata. Viimasest annab kinnitust, et nii siin kui seal ettevõttes on tekkinud üksikuid täiendavaid töökohti.

Kindlasti kuulubki suur osa palavatest aastalõputervitustest teile, MEIE ETTEVÕTJAD.

Õeldakse, et keerulistel aegadel on vahel abiks ka soe sõbralik käepigistus, vahel aitab ka lihtsast heast sõnast ja meelepidamisest. Nii peangi aastalõpus vajalikuks meenutada ja tänada KÕIKI Helme-Tõrva piirkonna abistajaid: nii üksikisikuid kui ettevõtjaid, kes tundnud muret maal elavate inimeste käekäigu pärast.

Olete aidanud näiteks lastega perede elu korraldamisel lastele mõeldud sobilike esmatarbevahendite annetamise kaudu ja tarbimiskorras mööbliesemete annetustega. Näiteks sai suure üllatusega hakkama piirkonnas kohukesi tootev ettevõtte DELIBALT PRODUCTION OÜ, tehes annetuse lastega peredele.

Suur tänu! Olen märganud ka, et viimastel aastatel on tõenäoliselt raskuste tõttu hakanud leidma taas oma kohta maailmas üks vahepealsetel aastatel kaduma läinud nähtus – hoolivus. Mul on tõesti hea meel, et oleme seda leidmas.

Siinkohal tahan soovida lõppeva aasta viimastel päevadel ja uue aasta valguse paistel meile kõigile edaspidiseks rohkem hoolivust ja üksteismõistmist.

Kaunist jõuluoostust, hingerahu ja soojust kõikidesse kodudesse!

Head peresõpradest saabuvat uut aastat!

Tarmo Tamm
Helme vallavanem

Helme vallavolikogu istungil 25. novembril

- kuulati ülevaadet päevakeskuste tööst;
- kuulati informatsiooni valla eelarvesse laekunud sihtotstarbeliste toetuste kasutamist;
- võeti vastu 2010. a lisaeelarve;
- viidi sisse muudatused valla 2010. a eelarves;
- muudeti vallavolikogu 21.12.2009. a määrust nr 18. Alates uuest aastast saab esitada taotlust maamaksust vabastuseks kuni 15. jaanuarini;
- kuulati informatsiooni Helme aleviku kaugküttevõrgu ja katlamaja rekonstrueerimise projekti rahastamise kohta;
- kuulati informatsiooni Linna küla kaugküttevõrgu rekonstrueerimise ja katlamaja ehituse projekti rahastamise kohta;
- seoses eurole üleminekuga kinnitati sotsiaaltoetuste määrad eurodes;
- kuulati ülevaadet sotsiaalkomisjoni tööst.

Tiina Õunpuu
Helme vallasekretär

Helme vallavolikogu määrus nr 11, 25. november 2010 Tõrva Helme valla 2010. aasta lisaeelarve

Määrus kehtestatakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lg 1 p 1 ning valla- ja linnaeelarve seaduse §-de 24 ja 25 alusel § 1 Kinnitada Helme valla 2010. a lisaeelarve järgnevalt:

TULUD	
Toetused	
Toetusfond (riigi toetus)	3225.00
Toetusfond (haridus)	19 040.00
Toimetulekutoetus	181 000.00
TULUD KOKKU	203 265.00

KULUD	
Haridus	
Algkoolid ja põhikoolid	19 040.00
Sotsiaalne kaitse	
Riiklik toimetulekutoetus	184 225.00
KULUD KOKKU	203 265.00

§ 2 Määrus jõustub 26. novembril 2010. aastal.

Toivo Põldma
Volikogu esimees

Helme vallavolikogu määrus nr 12, 25. november 2010 Tõrva Helme valla 2010. aasta eelarve muutmine

Määrus kehtestatakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lg 1 p 1 alusel § 1 Viia sisse Helme valla 2007. a eelarves järgmised muudatused

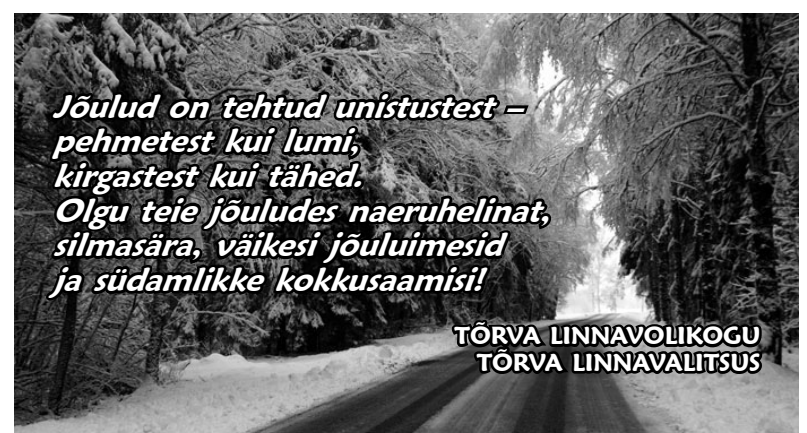
Üldised valitsussektori teenused	
Vallavalitsus	70 000.00
Valitsussektori võla teenindamine	50 000.00
Majandus	
Maakorraldus	-15 000.00
Maanteetransport	15 000.00
Turism	28 200.00
Üldmajanduslikud arendusprojektid	-123 200.00
Elamu- ja kommunaalmajandus	
Elamumajanduse arendamine	-45 000.00
Tervishoid	
Üldmeditsiiniteenused	-35 000.00
Vabaaeg, kultuur ja religioon	
Raamatukogud	10 000.00
Still Active	80 000.00
Haridus	
Algkoolid ja põhikoolid	100 000.00
Õpilaste eriliinid	-80 000.00
Muu haridus	-55 000.00
Sotsiaalne kaitse	
Hooldajatoetus	-31 000.00
Riiklik toimetulekutoetus	-60 000.00
Sotsiaalhoolekande teenus	91 000.00

§ 2 Määrus jõustub 26. novembril 2010. aastal.

Toivo Põldma
Volikogu esimees

Rahulikke jõulupühi
ja meeleolukat
aastavahetust!

Helme Vallavalitsus
Helme Vallavolikogu

Jõulud on tehtud unistustest –
pehmetest kui lumi,
kirkastest kui tähed.
Olgu teie jõuludes naeruhelinat,
silmasära, väikesi jõuluimesid
ja südamlikke kokkusaamisi!

TÕRVA LINNAVOLIKOGU
TÕRVA LINNAVALITSUS

Jõulumõtisklus 2010

Hea kaaslinlane!

Aasta läheneb vaikselt lõpule ja jõulud on peagi saabumas. Iga jõulueelse nädalaga süüdatakse üks adventi-
küünal lisaks.

Valgus ja armastus on need märksõnad, milles seisneb väga paljus jõulude olemus. Ja see, kui armastame oma perekonda, oma elu, oma kodu ja kodumaad, ongi meile valgus ja edasiataja meie teel.

See on tore ja meeleolukas aeg, mil korda saata midagi head oma pere, sõprade, lähedaste ja miks mitte kaaskodanike heaks.

Samas läheb jõuluajal väljas varakult pimedaks. Eks ole me ikka vahel mõelnud, et oleks kauem valge, jõuaks veel üht või teist teha. Ehk on aga sellist aega vaja, kus on mahti rahulikult elu üle mõtiskleda, vaadata tagasi möödunud ja pidada plaane tulevikuks?

Kui näeme, et meie elus on olnud liiga vähe headust ja hoolivust, siis just nüüd tulevikule vaadates on meil võimalik seda rohkem ka oma ellu tuua. Peame vaid end avama ja vahest ka küsima: «Mida mina saan teha, et maailm oleks tulevikus meie järeltulijatele parem paik?»

Viimase aja üheks võlusõnaks peetakse sõna «projekt». Lihtsaks rahasaamise võimaluseks peavad seda vaid need, kes ise projektidega tegelenud pole.

Seda enam võib rõõmu tunda, et möödunud aastal õnnestus linnal saada KIKi projekti abil rahalist tuge ühisveevärgi ja -kanalisatsioonitrasside arendamisele, mis andis liitumisvõimaluse paljudele eramajapidamiseks. Kogu projekti maksumus on umbes 123 miljonit krooni, millest abirahad moodustavad umbes 82%.

Valgustatud on linna liikumist rada, kus lumisel talvepäeval on võimalik kogu perega suusatada või harrastada liikumist lumevabal ajal. Oma hinge ja unetud ööd on selle raja korrastamise jätnud nii mõnedki kaaslinlased. Oleme neile tänulikud.

Kirik-kammersaal on saanud projekti toel uued aknad ja tulemas on veel lisa.

Eks oma valgust näeb ka avatud noortekeskus, mis hea kodu jõulukuul loodud linna noortevolikogule.

Rõõmustavaks võib möödunud aastal pidada linna liitumist kultuurilinnade võrgustikuga. Osalemine selles annab meie kollektiividele esinemisvõimalusi kultuuripealinnas Tallinnas ning toob Tõrva rohkesti külalisi.

Ehdat eesti muusikat pakkus Tõrva Loits 2010.

58. korda Belgias Neerpeltis toimunud üle-euroopalise noorte muusikafestivalist võttis osa Tõrva laulustuudio neidudekoor, kes saavutas lõpparvestuses kaks auhinnalist kohta. Solistid ja duetid, kes oma andekate juhendajate õpetuste järgi saavutavad edu ja tunnustust, väärivad meie kõikide armastust.

Kalle Vister

Meie linna au ja uhkus on noorsportlased ja sporti armastavad inimesed.

Medaleid on võidetud orienteerumisjooksus, koju on toodud maakonna meistritiitel jalgpallis, rannavõrkpallis ja karikavõit võrkpallis võrkpallinaiste poolt. Kui oleme tugevad füüsiliselt, oleme tugevad ka vaimult – see on väärtus, mis rikastab meie kodulinna.

Kõik kollektiivid, kes tegelevad sõna-, pildi-, käsitöö-, laulu- ja tantsukunstiga, valmistavad rõõmu ja rikkust nii enestele kui teistele.

Kas oleme osanud seda hinnata? Kooskõla paberite vahel on vajalik, kuid määratult vajalikum on kooskõla inimeste vahel. See on õiglus sõna parimas tähenduses. Mitte õiglus paberil, vaid õiglus inimestes.

Ühte jõulumõtisklusesse ei mahu kõik, mis möödunud aastal teoks saanud. Olen nimetanud vaid mõned, kuid teadke, et kõiki ja kõike on märgatud, mis meie ühise kodulinna heaks on tehtud.

Jõuludele järgneb aastavahetus, mis algab heade soovidega.

Lubage mul nende mõtete valguses soovida teile kõigile häid jõule ja teguderohket uut aastat! Märgabe, armastage, hoolige ja mõistke üksteist!

Kalle Vister
Linnavolikogu esimees

Ootuste aeg

Aeg on kiire kaduma ja ongi käes kolmanda aastatuhande esimese kümnendi lõpp peale Kristuse sündi. Selle ajalehenumbri ilmumise ajaks on neli adventi ehk ootust juba möödunud ning kohe on käes jõululaupäev ja jõulupühad käeulatuses. Eestlastel ja üldse kristlastel on jõulupühad talve oodatumaid pühi. Ootus on viidud neljale pühade-eelsele pühapäevale.

Pühadeks valmistatakse, igaüks omamoodi, igaüks oma unistuste ja soovidega ning lootustega uuel aastal. Päkapihud on juba mõnda aega jälginud laste tegemisi ning ikka poetanud midagi sussi või soki sisse. Eks nii mõnedki lapsed on selle ootuse läbi saanud paremaks ja koolis õpihimulisemaks.

Vanast harjumusest on ka töötav rahvas ootuses, et ehk siiski ka töökohas on mingit jõuluootust loota. Eakad on harjunud ise rohkem teistele rõõmu valmistama ja eks nendegi silmis näeme rõõmu, kui neid meeles peetakse.

Üks suuremaid ootusi uuel aastal on euro tulek Eestimaale. Paljudel on eurokomplektid muretsetud ning ettekujutus olemas, millised need euromündid välja näevad. Euro nimel on riigis kõvasti pingutatud, kulusid kärbitud ja lootusi antud. Üks suurimaid kartusi oli ja on hindade tõus. Loodame, et hindade tõus oli seotud krooni kadumisega, aga mitte euro tulekuga, seda kõike kogeme aga õige varsti uuel aastal.

Märtsis on Riigikogu uue koosseisu valimised, mis on jällegi seotud mõningate ootustega. Kas jätkub senine poliitika või tuleb arvestataval määral uusi tegijaid, kes suudavad tuua muutusi regionaalses arengus ja väärtushinnangutes?

Valimiseelne sevimine on kergelt juba alanud ning uusi nägusid ja tegijaid on piirkonda tekkimas. Omamoodi ootus on, et mida suudavad saavutada üksikkandidaadid, kes ei taha olla seotud ühegi praegu tegutseva parteiga.

Meie kui valijate arvata jääb, kes on kandidaatidest mullipuhujad ja kelle senise tegevuse ja võimekuse põhjal võib ka midagi loota. Lõpptulemus kajastub ikkagi moodustavas valitsuskoalitsioonis.

Riik on järgmise aasta eelarve vastu võtnud. Omavalitsustes on käsil järgmise aasta eelarvete arutelud. Kuigi kriis räägitakse läbi saanud olevat, eelolevas eelarves see siiski veel ei kajastu, ootused nii mõneski positsioonis parandamiseks aga veel jäävad.

Jõulude ajal räägime tavalisest enam pereväärtustest, ootame oma ligimesi koju käima või läheme ise külla. Uus aeg on toonud ja toob ka siin muutusi. Olguigi et

Toivo Põldma

oleme autostunud, on meil alati kiire. Eri põlvkondade vahelised sidemed kipuvad nõrgenema.

Paljud pereliikmed peavad töötusriigil pikemalt perest eemal tegutsema. Ka sõnavarasse otsitakse uusi sõnu, et nende muutustega kaasa minna – näiteks kärgpere, kus on sinu, minu ja meie lapsed. Lapsed on nendes muutustes kõige tundlikum osapool.

Oma praeguses ametis õpetajana on mul ka omad ootused, et oleks rohkem andekaid õpilasi, tippusid, kellega tegeleda. Näitas ju ka viimane PISA uuring, et Eesti ei saa võrreldes teiste riikidega tippude osas kiidelda.

Samas ootan ka osa õpilaste ja nende vanemategi paremat arusaamist, et vaesest, viletsast ja tihti õnnetust olukorrast väljamurdmise üheks, kuid mitte ainukeseks võimaluseks on tee läbi hariduse.

Hoiame siis tõelisi väärtusi, elu ennast, mida me elame; tervist, mida ei tasuks tahtlikult rikkuda; kaaslasi, keda hoida ja hinnata.

Usk, lootus ja armastus olgu ikka meie kaaslased.

Ilusat jõuluaega ja ootuste täitumist uuel aastal!

Toivo Põldma
Helme vallavolikogu esimees

Tõrva raekoda

Tõrva vesiveski omanik Thomson ehitas 1875. aastal oma perele Õhne jõe kaldale palkidest suvemaja. Osa majast oli kahekordne, metsapoolne osa aga ühekordne.

1906. aastal avati selles majas kõrgem Ministeeriumi Algkool. Kool oli tasuline venekeelne neljaklassiline asutus, millele eelnes õppimine vallakoolis.

Esimene koolijuhataja oli Vassili Küppar (1096–1907).

1907. aastal sai uueks koolijuhatajaks väga energiline August Marfeld (1921. a Maramaa). Kool oli väga tugev matemaatikas, sest Marfeld andis välja mitu väga kiidetud matemaatikaõpikut. Oma elu jooksul ilmus tal 50 matemaatikaalast raamatut. 1913. aastal läks ta õpetajaks Viljandisse ja oli seal ka pikemat aega linnapea.

1938. või 1939. aastal külastasid Tõrva linna Eesti linnapead, nad jalutasid linnavalitsuse lähedal pargis ja tulid Õhne jõe äärde, kus oli tõrvalaste ujumiskoht ja riidehoid. Silda siis veel polnud. Läksime emaga aia äärde ja ema näitas mulle oma hallipäist õpetajat Marfeldi.

1913. aastal sai koolijuhatajaks Hans Lins, kes juhtis kooli raske sõjaajal. 1919. aastal läks ta tööle Virumaale, oli seal hiljem kooliinspektor.

1923. aastal sai koolijuhatajaks Jaak Maaten. Tema ajal ehitas Tõrva linn (1928–1929) uue koolihoone Männiku tn 5. Jaak Maaten oli Tõrva algkooli juhataja 1923–1940 ja 1941–1944.

Koolihoone valmides Männiku tänaval toodi Tõrva linnavalitsuse kooli vanadesse ruumidesse Turu tn 1 (Kevade), kus ta on tänapäevani.

1936–1937 tehti hoonele põhjalik remont. Maja ehitati üleni kahekordseks, ehitati juurde torn. Väga kaunid olid metsapoolses osas perekonnaseisubüroo ruumid.

Eriti kaunis oli maja ilutuledes. Kogu maja kontuurid ja torn olid tähistatud tuledega. Ilutulestik oli uusaastal ja vabariigi aastapäeval.

Sõja ajal viis pomm osa majast jökke. Taastatuna on maja jälle kaunis nii seest kui väljast.

Palju õnne 135aastasele Tõrva linna raekojale!

Helgi Teenurm

Külalised linnaraamatukogus

Mõni aeg tagasi ilmus lettidele kaks raamatut: Marju Lauristini «Punane ja sinine. Peatükke kirjutamata elulooraamatust. Valik artikleid ja intervjuusid 1970–2009» ja Lagle Pareki «Mina ei tea, kust ma rõõmu võtan. Mälestused».

Linnaraamatukogu kutsus raamatute autorid kohtuma Tõrva rahvaga – 21. oktoobril Marju Lauristini ja 12. novembril Lagle Pareki. 11. novembril kohtus Parek ka Valga keskraamatukogu lugejatega.

Need kaks raamatut kuuluvad omamoodi kokku: kahe niivõrd erineva taustaga inimese elulood on samas üsnagi sarnased. See on tagasivaade Eesti lähiajaloole.

Mõlemad on sündinud enam-vähem samal ajal: Lauristin veidi enne Eesti Vabariigi lõppu (7. aprillil 1940) ja Parek natukene aega enne esimese Nõukogude okupatsiooni aasta lõppu, enne juuniküditamist (17. aprillil 1941).

Mõlema naise varasemas lapsepõlve jäi Teine maailmasõda. 1941. aastal kaotasid nad isa. Tütarlapsed kasvasid üles ema käe ja mõju all. Viimast toonitab eriti Parek. Lauristin ja Parek on mõlemad olnud ka poliitikud ja taandunud poliitikast 1990. aastate keskel.

Kuid vaatamata nende naiste keerulisele elukäigule ei ole nad

Marju Lauristin

Tiina Rillo

Lagle Parek

Tiina Rillo

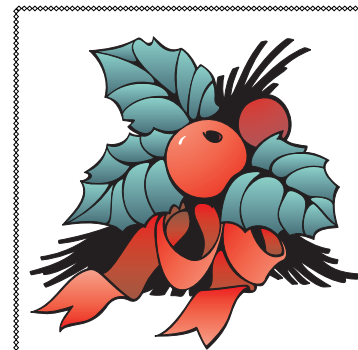
elus kibestunud, vaid endaga alati kaasas kandnud elurõõmu. Kohtumised möödusid sundimatus õhkkonnas ja olid huvitavad.

Tiina Rillo

Tõrva linnaraamatukogu tänab alljärgnevaid inimesi, kes võtsid vaevaks vastata üleskutsele annetada raamatukogule raamatuid.

Tänu teile sai raamatukogu nii mõnegi väga huvitava ja vajaliku raamatu võrra rikkamaks. Soovime teile kõike head uuel aastal! Uute kohtumisteni!

1. Merle Haableht	6. Ilona Leetma
2. Egon Ilisson	7. Maia Randma
3. Juhan Ilisson	8. Heino Ross
4. Hillar Kala	9. Rein Tootma
5. Peep Kõvask	Tõrva linnaraamatukogu

Lõppegu viivuks pinge ja rutt, haaraku meeli kaunis jõuluöö muinasjutt.

Soovime kõike kaunist uueks aastaks ja palju helgeid hetki raamatute seltsis!

Linnaraamatukogu

VEEMAJANDUSPROJEKTI VEERG

Jätukvalt töötab Tõrva linna tänavatel neli torustike ehitusega tegelevat töögrupp. Valmis on ehitatud torustikud Pitse, Pika, Kalda, Veski, Välja ja Patküla tänavatel ning tööd käivad Karja, Kaarlimäe, Puiestee ja Koidu tänavatel. Ehitustegevus toimub paraja tempoga ja kui ette ei tule midagi ootamatut, siis lõpetatakse käimasoleva esimese etapi ehitustööd plaanipäraselt järgmise aasta sügiseks.

Kuna saabunud on ilus talv, siis on asjakohane pisut selgitada ka torustike ehitustööde teostamist talvistes tingimustes. Minu käest on linnakodanikud küsinud, et kas ikka tohib sellise külmaga ehitada. Ainuke piirang tehnilistes küsimustes on erinevate materjalide kasutamine ja paigaldamine teatud temperatuuridel, mis on ära määratud materjali tootja poolt.

Ehitaja ei pea siin ise otsuseid tegema – mida teha võib, seda võib ja mida ei või, seda ei või. Tõrvas kasutatava kanalisatsioonitorustiku materjali puhul on piiranguks -20°C, veetorustiku materjalile otseselt temperatuuripiirangut kehtestatud ei ole, piiravaks tekuriks on torustiku elektrikeevliitmike tegemine, mida avatud kaevikus alla -10°C teha ei soovitata, tuleb kasutada telki.

Kokkuvõttes on asi nii, et kuna meie kliimas võib ühe ööpäeva piires temperatuur kõikuda palju, siis planeerib ehitaja oma tegevuse sellisel, et ehitustööd päris seisma ei jäta.

Kui tööde teostamisel olla korrektne ja järgida kõiki tootjate juhiseid, siis materjalide kasutamise piirangutega saab hakkama, pigem hakkavad tõrkuma tehnika ja inimesed. Samas on ka tänavaid, kus on väga niiske ja ebastabiilse struktuuriga pinnas, mida saab kaevata ainult külmunult.

Külmal ajal kaevetööde tegemisega kaasneb veel ka see, et tagasitööd sisaldab palju jääsakesi ja need tänavad hakkavad maapinna sulamise ajal kevadel sisse vajuma. Ärge siis sellest kohkuge, siin rakenduvad loodusseadused. Selle teema juurde tuleme aga tagasi siis, kui aeg käes.

Nüüd aga taas kord kõige olulisemast. Liitumispunkti lõpliku asukoha otsustamine ja vajadusel selle muutmise tuleb teha võimalikult varakult. Ehitaja tellib ära materjalid veel enne, kui ehitustööde teie tänaval alustatakse ja kui tänavakaevu asukohta tuleb muuta, siis on hea, kui selle kaevu saaks juba tehases just sobiva valmistada.

Lõpetuseks pisut ka sellest, mida tähendab ehitustööde esimene etapp. Esimene etapp on see osa kogu veemajandusprojektist, millele on Euroopa Liit rahastamisotsuse juba teinud ja ehitustööde lepingud on sõlmitud ning tööd käivad. Selle mahus teostatakse torustike ehitustööd 46-l Tõrva linna tänaval, põhiliselt on tegemist uute torustike ehitusega ja uue liitumispunkti saavad ligi 450 kinnistut.

Esimese etapi mahus on ka uue roovepuhasti ja joogiveejaama ehitus. Kogu ülejäänud tänavate torustike ehitus- ja rekonstrueerimistööd on planeeritud teostada täiendava rahastamisotsusega. Nimetame seda siis teiseks etapiks. Teise etapi rahastamise taotlus on meil esitatud oktoobris 2010.

Praegu toimub taotluse hindamine ja täiendamine, sellega tegelevad finantsistid ja juristid ning otsus peaks langetatama 2011. aasta veebruaris. Tõrva linna jaoks on tegemist väga suure projektiga ja enne otsuse langetamist on vaja kõik asjad läbi arutada ja arutada. Kui rahastamise otsus tehakse, käivitame kohe hanked. Ehitustööd on planeeritud teostada aastatel 2011 kuni 2012.

Tõrva linnahoolituse asutuse projektijuht
Harri Vihalemm
502 6286, harri@korbovek.ee

Artikli kirjutamise aeg on kolmas advendi hommikupoolik. Öues on täielik jõulueelne vaikelu. Loodus on justkui tardunud unne, andes rahu ja vaikusega märku oma leplikust meelest. Alles see aga oli, kui Eestimaa sai tunda, mis tähendab sattuda looduse meelevald alla.

Nimetame end külasthanud lumetormi Monikaks. Miks just nii? Miks on tihti sellistel karmidel loodusnähtustel just ilusad naisenimed?

Läbi aegade on inimlaps püüdnud suhelda loodusega, et mõista tema võimalikke tujusid. Aastasadade jooksul on kujunenud kindlad reeglid, kuidas toime tulla ja ette näha ootamatuid katsumusi.

Üks vähestest võimalustest on kasutada sõna jõudu. Vanarahvas ei kutsunud ju ka hunti kunagi nimepidi. Ka hiljutine torm ei ole erand. Olles meelehärmi valmistanud tuhandetele inimestele, ei nimeta keegi teda halvustava nimega, vaid lihtsalt Monikaks.

Adusime üle hulga aja, et looduse krooni tiitlit me ikkagi kanda ei suuda. Kas aga selle tõestuseks pidi kuussada inimest olema Padaorus ööpäeva lumevangis?

Tulime ka samal tormisel õhtul Tallinnast. Nähes seda looduse võimast stihiat, tajusime, kui vähe võimalusi on selle kulgu reaalselt muuta – jäävad ikkagi vaid usk ja lootus, et kõik läheb hästi.

Monika võlu ja valu

Jah, tõesti on aastalõpp see aeg, kus inimeste südamed on rohkem avatud. Loodame ja ootame, et homme päev oleks parem kui täna. Samuti lootsin ka teisel adventipühäl saalitäis rahvast Tõrva kirik-kammersaalis, kus toimus toetuskontsert Raidole, kes ise head tehes seadis ohtu oma elu. Seal saalis mõtles nii mõnigi, kas ta ise oleks nii suureks heateoks võimeline.

Kuid tuleme taas argipäeva askel-duste juurde. Jäänud on loetud päevad, mil kohane meenutada mööduvat aastat. Üle aasta on volikogu ja linnavalitsuse uus koosseis töötanud. Praeguseks võib öelda, et on ulatuslikumate projektide elluviimise aeg linna ajaloos.

Rahulikke ja mõistvat suhtumist on näidanud linnakodanikud, liikudes nii jalgsi kui autoga üleskaevatud tänavatel. Teame ju, et see investering on mõeldud tulevikku, parandades meie loodushoidu ning keskkonnakaitset ja tõstes linna mainet. Ülimalt oluline on kvaliteetse joogivee kättesaadavus, samuti meie jõe ja järvede saavutatav puhtus, mis on visiitkaart Tõrva linnale.

Jätukub ka kohtuprotsess noortekeskuse ehitushanke osas. Oleme kaotanud aega ja raha, kuid kindlad oma usus, et toimisime õigesti. Protsessi venides on ilmsiks tulnud ka uusi positiivseid võimalusi, mida me ei oleks saanud kiirelt ehitades rakendada. Kindlalt jätkub poolelijäänud ehitustegevus uue aasta alguses.

Need on vaid mõned näited, millega tegelevad oma igapäevatoos linnavalitsus ja -volikogu. See on tugev meeskonnatöö, kus eesmärk ei ole ärapanemine, vaid kogukonna maine tõstmine. Oleme selleks ka liitunud kultuurilinnade võrgustikuga, et saaksime tutvustada ennast nii Eestis kui väljapool.

Soovin kõigile, et need suured ehitusaastad rahulikult üle elate ja mitte-eestlaslikult ütlen nagu väike mister Summ tuntud lotosaatest: ma olen nii õnnelik, sest sa oled nii õnnelik! Häid jõule!

Lugupidamisega
Agu Kabrits

Esimesed sekeldused eurode pärast

Iga uus asi võib kaasa tuua mõningaid ebamugavusi või pettumusi. Juba otsus eurole üle minna tehti rahvalt nõusolekut küsimata.

Teame, et mõned riigid, kus tehti kohane rahvaküsitlus, ei liitunud eurosooniga, kuna rahvas oma nõusolekut selleks ei andnud. Samuti oleme meediast kuulnud, et mõnedes eurosooni kuuluvates riikides kaalutakse võimalust eurosoonist lahkuda. Seega – kas kiirustasime liialt?

Tegelikult ei tahtnud ma mitte sellekohast arutelu alustada, vaid hoopis kirjutada sellest, miks mulle ei tahetud anda üle valitsuse kingitust – eurokalkulaatorit. Nimelt ei toodud minu postkasti seda asjakest 17. novembriks.

Pärsin siis naabritelt, kas nemand on selle juba saanud. Minu üllatuseks oli see neile toodud juba nädal tagasi. Läksin siis postkontorisse aru pärima. Noorikud leti taga ei osanud mulle midagi kosta. Üks läks tagaruumi seda asja uurima, aga tagasi tuli sama targalt kui sinna läks.

Arutasime seda asja natuke aega, aga lõppkokkuvõtteks pidid noorikud tõdema, et jäävad vastuse võlgu. Vahepeal käisid kaks noorikut tagaruumist uudistamas, kes see tüütu tegelane on, kes julgeb pärida. Käisid ja kuulasid vaikselt meie arutelu, aga ise sellesse ei sekkunud. Olen teada saanud, et üks neist oli postkontori ülem.

Tulin siis kurvast koju ja tõdesin, et euro on mulle esimese pettumuse valmistanud.

Vahemärkusena lisan, et üks noorik küsis minult, ega mu postkastil pole kirja, mis palub reklaami mitte postitada. Sellele kodus järele mõeldes hakkasin kahtlustama, et mind reklaamist keeldumise pärast karistatigi. Seega võttis asi minu arust oma-kohtu ilme.

Nüüd läks asi juba põhimõtteliseks: selgitada välja, kas kellelgi on õigust vabariigi valitsuse otsuseid muuta. Helistasin Tallinnasse Eesti Posti klienditeenindusse ja rääkisin oma mure ära.

Lahke neiuke kinnitas mu kahtlusi ja lubas asja uurida. Ühtlasi ütles ta, et kui majavalitsuses on postkast, pidi ettenähtud kuupäevaks sinna ka eurokalkulaator jõudma ja mingeid lisatingimusi ei ole. Nüüd oli asi selge. Kindel oli ka see, et järgmisel päeval oleks postkontoris suurem sõda tulnud.

Aga oh imet! Järgmisel hommikul oli postkastis ei miski muu kui eurokalkulaator ja veel koos vabanduskirjaga. Hiljem sain teada, et see oli toodud minu postkasti juba eelmisel õhtul.

Küsisin nüüd, et kas postkontori ülemal oli raske kohapeal mulle see asjake üle anda ja vabandada!? Kas oli sellepärast vaja postiljoni jooksutada õhtul lisaringi tegema? Või oli siiski asi hoopis Tallinnast tulnud järelepärimises?

Armas Tõrva rahvas! Ärge laske kohalikel «otsustajatel» endale «pähe istuda»!

Lugupidamisega,
Vana Toriseja
Toimetusel on autori nimi ja kontaktandmed teada.

Uudiseid siit ja sealt

• 4. novembril toimus Helme SIKis huvijuht Ines Pilleri eestvõtmisel õudusfilmide õhtu.

• 9. novembril toimus mälumängu «Pokardi nupukam» 3. voor, mille võitis Kristo Päevloo. Vastuste otsimisel võis kasutada interneti. Küsimuste koostaja ja mälumängu läbiviija oli kooli huvijuht.

• 12. novembril toimus Valgas kultuuri- ja huvialakeskuses maakonna koolimoe konkurs «Imeline etno». Helme SIKi esindus võistles kavaga «Vanas villas». Võistlusteks ettevalmistamisel kasutati niinimetatud etnoriiete loomisel vanu kampsoneid, salle, sokke, kindaid ja muud. Käsitööklass oli paari nädala jooksul signat-saginat täis – valmistati võistlusriideid. Võistkond koosseisus Pirjo Leppikus, Angela Mägi, Liina-Liis Liivik, Katrina Meriste, Marvi Köster, Marek Timpmann, Eduard Polin ja Rita Lint ning juhendaja Ines Pilleri tulid teisele kohale.

• 17. novembril käisid Helme SIKi kodundusringi liikmed Olustvere leivakojas õppepäeval. Meid võttis vastu päeva juht ja giid Eelika. Kõigepealt tuli igal osalejale temale valmis pandud taigast voolida meelepärane kuhu, mille kaunistamiseks võis kasutada rosinaid ja seemneid. Seejärel pandi tehtu kerkimisahju. Seejärel tutvuti maha ja ning erinevate viljadega. Vaadati kööki, kus on võimalik leibu küpsetada nii vanaaegsel kombel kui ka tänapäevaste ahjude abil. Edasi istusime lauda ja meile toodi sooja leiba ning kuuma teed. Enne tagasisõitu sai igaüks oma põneva kujuga küpsenud leiva, mille võis kaasa võtta või kohe ära süüa. Koolitus Olustvere leivakojas sai võimalikuks tänu Kultuurkapitali Valgamaa ekspertgrupi toetusele.

• 18. novembril tähistas Helme SIKi koolipere raamatuaastat ühise teatrikülastusega Pärnu teatrisse Endla. Vaatasime kogupereetendust «Röövlitütar Ronja». Eelnevalt lugesime kõikides klassides Astrid Lindgreni samapealkirjalist raamatut. Kuigi etendus kestis kaks tundi ja 15 minutit, möödus aeg märkamatu. Helme SIKi pere teatriskäiku toetas kultuuriministeeriumi projektidega «Teater maale» ja «Teatri vahendusel raamatuaastas».

• 25. novembril toimus Valgamaa koolinoortest luulesõpradele konkurs

Koolimood

Ines Pilleri

«Koidulauliku valgel», mis toimus Hummuli põhikoolis. Iga osaleja pidi esitama kaks luuletust või proosapala Lydia Koidula ja Jaan Kaplinski loomingu. Tõrva gümnaasiumi esindanud 11. klassi õpilane Kristi Koppel tuli vanemas vanuserühmas konkursi võitjaks. Tema juhendaja-õpetaja oli Marge Viljaste. Helme SIKi esindas 8. klassi noormees Peeter Vedler.

• 29. novembril toimus Tallinnas Rahvusraamatukogus kooliraamatukogu töötajate koolituspäev, kus Valgamaad esindasid Hummuli põhikooli raamatukogust Endla Miske ja Helme SIKist allkirjutanu. Räägiti kirjandusest, selle tähtsusest, tehti kokkuvõtteid möödunud aasta tööst, toodi välja vead, mis aruandluse esitamisel kõige enam esinesid, autasustati parimaid kooliraamatukogu töötajaid.

• 1. detsembril esines Helme SIKis ja Hummuli põhikoolis käsikellade mängija Inna Lai kavaga «Imeline kellahelin». Saime teada, et käsikellade eelkäijate juured ulatuvad Kagu-Aasiasse ja Hiinasse, kus esimesed pillid valmistati bambusest. Inna Lai musitseeris kaht liiki käsikelladel. Ta rääkis, miks kellade mängimisel peab kasutama kindaid: materjal on nii tundlik, et kellad kaotaksid muidu oma hääle. Ka õpilastel oli võimalik kellademängu proovida. Samas saime ka teada, et Inna Lai on 13-liikmelise kelladeansambli Campanelli looja

ja juht. Helme SIK tähistas Inna Lai kontserdiga esimest adventi. Kontserte kahes koolis rahastas Kultuurkapitali Valgamaa ekspertgrupp.

• 6. detsembril tähistati Helme SIKis teist adventi. Seekord oli külas Tõrva kultuurimaja näitering koos lavastaja Külli Alumäega. Mängiti näidendit «Saa õnnelikuks, väike Cosette!».

• 7. detsembril korraldas Helme SIKi huvijuht Ines Pilleri mälumängu «Pokardi nupukam» 4. vooru, mille võitis taas 9. klassi õpilane Kristo Päevloo, kes on arvutiotsingutes väga osav.

• 16. detsembril said Helme SIKi õpilased kultuuriministeeriumi projekti «Vesi – parim ravim tundeelul ja käitumishäiretega lastele» toetusel käia Tartu veekeskuses Aura.

• 22. detsembril käis Helme SIKi koolipere Viljandi teatris Ugala vaatamas jõuluetendust «Isa talveuni». See oli kaunis ja naljaks lugu kujutusvõime jõust. Sisust: Saara isa sai uue töökohta, mis haaras teda järgitult ja võttis kogu ta aja. Enam ei leidnud isa aega naljatlemiseks ja mängimiseks. Saara võttis oma kohustuseks isa taas ellu äratada. Lavastuses mängis ka Tõrva juurtega näitleja Aarne Soro. Ühiskülastus sai võimalikuks kultuuriministeeriumi projektide «Teater maale!» ja «Jõulurõõm erivajadustega lastele» toetusel.

Mall Lepik

Mis meenub

PEETER ARRO
OÜ Kivimäe Hostel juhataja

Oli huvitav, raske, oskused ja närvid proovile pannud aasta.

Ilmselt on mõnevõrra lihtsam olnud ületada raskusi tänu kogemustele ja ka elatud ajast saadud praktikale. Väga huvitav on jälgida inimeste käitumisi raskel ajal – tulevad selgelt välja inimeste võimed, tegelik iseloom.

Kõige rõõmsam ja põnevam on olnud minu jaoks väikese lapselapse Mirteli areng, mis annab minule kõik – nii selgelt mõtlemise kui ka tulevikku julgelt vaatamise.

Päris palju on ka Taagepera küla arengutega seonduvat tööd tehtud. Arvan, et peabki rohkem ise tegema ja vähem millelegi lootma ning veel vähem ainult nõudma.

Jõulurahu igasse kodusse!

laagrites ja -üritustel, õppematerjalide koostamine, kaasalöömine loodusviktoriinides.

Projektide kirjutamine ja elluviimine on muutunud osaks minu elust. KIKi projektid toetavad õpilaste loodusharidust ja võimaldavad kooli parki korras-tada ning hooldada.

Projektide toel saime pargis teid uuendada, staadioni kõrval olevat Ohne jõe kääru langenu puudest ja prahist puhastada ning sinna infotahvleid paigaldada. Uurisime koos õpilaste ja Võrtsjärve Limnoloogiajaama teadlastega kalu nii Vanamõisa kui ka Riiska järves ja Ohne jões.

Aastast 2010 meenuvad eri klasside õpilaste ja loodussõpradega läbitud loodusõppeprogrammid:

Aimla – loomade elust talvel;

Kiidjärve – tutvumine sipelgate kuningriigiga, matk Taevaskojas ja liivakivipaljandite nautimine jõelaevaga Lonny Ahja jõel;

Pähni – seljakotiprogramm ja matk Paganamaal;

Erastvere – ülevaade pisiimetajatest ja taimeõpe;

Ilumetsa – Meenikunno raba läbimine;

Endla looduskaitseala – Männikjärve rabaga tutvumine ja vee-elustiku õpe;

Lilli – programm «Päev metsamehe-na» ja ringkäik Teringi rabas.

Kevadel toimus RMK üheksas metsaviktoriin, milles osaleti klasside kaupa. Osavõtjaid oli üle Eesti kokku 5261 õpilast 346 klassist.

Viktoriini käigus tuli koos loodusajakirju uurida ja vastuseid otsida. Mitmed nädalad kulusid arutlustele ja õigete vastuste leidmisele. Lõpuks saime meeldiva üllatuse osaliseks. Neljandad ja viiendad klassid mahtusid esikümnesse ja said preemiaks RMK tasuta loodusõppeprogrammid.

Täpsem info: www.rmk.ee/teemad/metsakool/konkursid/metsaviktoriin. Sealt saab näha küsimusi, õigeid vastuseid ja täpsemaid tulemusi.

1. mai talgutel kooli pargis osales üle 50 tööka inimese. Suvevaheajaks oli õpilastele koostatud erigraafik tööks kooli ümbruses ja pargis. Iga lapsele tuli leida sobiv ja jõukohane töö. Rõõmuga võin tõdeda, et Tõrva gümnaasiumi õpilased ei hoidnud kooli ümbruse ja pargi heakorradest eemale.

Sügisel käisime Tõravere Observatooriumis ja Tartu Botaanikaaias. Võrratu oli õhtune lodjasõit Emajõel. Unustamatuna jäi meelde kalepurjekaga sõit Võrtsjärvel, koolitusprogrammid kaladest ja sammaldest.

Kaasahaaravad olid loodusõhtud Otepääl: Vladislav Koržetsi «Meie kalaveed», Reet Ranniku «Rändurina rohelisel mandril» ja Tõnu Viigi «Päikesesüsteemi hämarates tagatubades».

Kogu koolipere vaatas klouniteatri «Piip ja Tuut» loodusetendust. 2.–5. klassi õpilased mängisid pargis keskkonnamänge.

Sügisvaheajal valmisid trükikojas minu esimesed õppematerjalid õuesõppeks. Aasta lõpuks üllitatakse kalauringute tulemuste põhjal voldik ja infotahvliite materjal.

Täna kõik õpilasi, kolleege, kellega koos astusime Eestimaa imelistel loodusradadel ja ammutasime teadmisi!

Toogu uus aasta meile kõigile kauneid lootusi, lennukaid mõtteid, imelisi unistusi ja salajaste soovide täitumist.

KASPAR METSAR
Tõrva gümnaasiumi 12. klassi õpilane
Aasta õpilane 2010

Kätte on jõudnud jõulukuu, aasta viimane kuu. Monika-nimeline torm on meile jätnud palju lund, nii et rõõmustada võivad kõik talispordi- ja lumesõbrad.

On viimane kuu, mil Eesti kroon on veel absoluutne peremees pangautomaatides, kassaaparaatides ning arvatavasti ka rahakottides. Alates uuest aastast tuleb ta kõrvale euro ning jaanuari kolmandal nädalal tõugatakse kroon lõplikult troonilt, uueks valitsejaks saab euro. Loodetavasti on sellest mingit kasu.

Mul paluti kirjutada aastast 2010 üle öla tagasi vaadates, kuid koheselt ei tulnud mul midagi eriti meelde. Küsitlesin pereliikmeid, sõpru ja tuttavaid: mis neile meenub tänavusest aastast? Sain hulgalt vastuseid. Aegamisi hakkasid endalegi meenuma sündmused, mis möödunud üheteistkümnel kuul aset leidsid.

Ring lõpeb seal, kus ta algab, nii ka aastaring. Seega lähen tagasi aasta algusesse, mil kattis maad praegusega sarnane lumevaip.

Esimene, mis mulle seoses aasta algusega meenus, olid hüüded: «Head uut aastat!» ja kaunis ilutulestik Tõrva kesklinnas ning selle ümber. Teiseks aga jaanuarikuine kuuskeede põletamine Riiska järve ääres, kuhu kõik soovijad said oma jõulupuu tuua, et see põletada. Sel korral oli kuuski rohkesti, leekki oli suur.

Veel samal kuul sai kaasa löödud lumelinna ehitamises, millest kõik soovijad said osa võtta.

Veebruarist jäi meelde lumine talv ja vabariigi aastapäev.

Märts oli väga sportlik, sisaldas lisaks tavatreinile endas murdmaasuusatamise meistrivõistlusi, suusamatku, gepsimist ja disc-golfi.

Naljakuul oli palju tegemist näitemänguga.

Mais saabusid vägagi soojad ilmad ja ühtlasi tuli usinamalt hakata valmistuma keemiaeksami. Juunis sooritasin eksami ja algas suvevaheaeg, kuid pärast seda juhtus jaanipäeval kurb õnnetus.

Juuli oli soe nagu ikka, vahel liigagi. Aeg möödus päevitades ja tööd tehes. Palju sai käidud Tantsumäel.

Augustis said soovijad Tõrva gümnaasiumi staadionil nautida Tõrva Loitsu kontserti mitmete esinejatega.

Septembris algas taas õppetöö, koos sellega ka muu huvitegevus: tantsimine, laulmine, näitemäng. Kooliellu kaasati videokaamerad, mis valvsalt jälgivad õpilaste tegevust koolis.

Oktoobris olid Tõrvas külas norralased ja liliputtide tsirkus. Lisaks said Tõrva noored kaasa lüüa *paintballs* ja fotojahis.

Novembriga koos tulid külm ja lumi. Kuu lõpul esines kirik-kammersaalis Kihnu Virve.

Siis hakkas tasapidi süvenema jõulu- ja vaheajaootus. Detsembri algul süüdati Tõrva linna keskvaljakul jõulupuul tuled. Kätte oli jõudnud andmisaeg. Tõrva kirik-kammersaalis toimus heategevusüritus Raido toetamiseks. Hea, et on neid, kes hoolivad.

Eelnev oli minu kiire ülevaade 2010. aastast jaanuarist praeguseni. Oli veel palju sündmusi, mis märkimata jäänud, kuid

nende ülestahendamiseks ja arvustamiseks peaks vist kirjutama terve raamatu.

Lisaks kõigile mainituile oli sel aastal veel mitmeid mulle huvitavaid ja tähtsaid sündmusi: 6. talvine tuhamägede tantsupidu, lõpuaktused, Mulgi laulu- ja tantsupidu, Lätimaa sõprusfestival, spordipäev koolis, kergejõustikuvõistlused, rannavolle, ööorienteerumised, rebaste ristimine, õpetajate päev, noortevolikogu valimised, näitemängud eri paikades (eriti vabariiklik kooliteatrite festival Tartus), diskod, noortelaagrid ning muud noorteuritused pluss need üritused, mis mulle praegu meelde ei tule.

Aasta oli tegus, kuid arvan, et tegusamad on alles ees. Praegune aeg on vaid ettevalmistus järgnevateks aastateks, justkui soojendusjooks ja venitusharjutused enne kossumatši. Pidevalt tuleb õppida ja areneda, et olla tasemel.

Eelnevast mõttest lähtudes lõpetan selle kirjatüki ning asun õppima S. Jessenini luuletust «ПИСЬМО МАТЕРИ», et arenda ning rõõmustada meie toredat vene keele õpetajat.

Ilusaid jõulupühi ja head vana aasta lõppu kõigile!

ILONA LEETMA
Tõrva Tarbijate Ühistu juhataja

Aastalõpp on lähenemas ja see fakt paneb tahes-tahtmata meid kõiki tagasi vaatama möödunud aastale – sellele, mis on tehtud ja sellele, mida oleks ehk pidanud veel tegema.

Mõtlesin, et millised olid minu eesmärgid, ootused või hirmud enne 2010. aasta algust. Kas need täitusid, said nad ületatud või tuli millelegi alla vanduda ja kas elu pakkus omalt poolt midagi sellist, mida ei osanud ette näha?

Kui hakkasin järjestama kõike 2010. aastal tehtut, sai valmis päris pikk nimekiri täitunud ootustest, ületatud hirmudest ning ka üllatustest, mida oli ise otsustas pakkuda.

Mida tõi siis mulle aasta 2010?

Enda suurimaks rõõmuks ja saavutuseks pean 2010. aasta lõppedes oma kahe vanema lapse koolilõpetamist: poeg Handre lõpetas põhikooli ja tütar Helen gümnaasiumi. Tütar jätkas oma õpinguid Sisekaitseakadeemias ja poeg Tõrva gümnaasiumis.

Jätkasin ka enda õpingutega Lääne-Viru Rakendusõppesõprade kaubandusökonoomika erialal.

Alates 2010. aastast annan Valgamaa kutseõppekeskuses edasi enda teadmisi ja kogemusi kaubanduse valdkonnas.

Asusin Valgamaa naisühenduse NaiRe esinaineks ning aasta 2010 on toonud läbi NaiRe tegevuse hulgaliselt positiivset koostegemisrõõmu. Tänu tublide liikmete aktiivsele osalemisele ja toetusele oleme lühikese ajaga jõudnud korraldada mitmeid heategevuslikke üritusi.

Osalesime Tõrva kinopäeva ettevalmistamisel ja läbiviimisel augustis, korrasime Helme kalmistut oktoobris ning detsembri alguses korraldasime heategevusürituse «Usun inimeste headusesse». 2011. aasta pole veel alanud, kuid uusi ettepanekuid, mis tahavad ellu viimist juba algaval aastal, on päris mitmeid.

2010. aasta pole olnud ainult positiivne

LIIA ORTUS
Tõrva gümnaasiumi õpetaja

2010 on olnud hästi tõine aasta. Siia mahuvad KIKi projektid, mitmesugused koolitusprogrammid, talgud ja töö lastega kooli ümbruses, osalemine loodus-

aastast 2010?

saamise ja andmise aasta. Veel aasta alguses oli Tõrva Tarbijate Ühistu kohal hulgaliselt murepilvi. See aasta oli kogu meie kollektiivile suur katsumuste ja keeruline meeskonnatöö aasta.

Ettevõtte oli headel aegadel kehva majanduslikku seisuga juhitud ja kui saabusid halvad ajad, tuli meil ettevõtte juhtida raskustest välja. Tänu meie kokkuhoidvale ja mõistvale kollektiivile ning ühistu liikmetele oleme aga ületanud suuremad raskused.

2010. aasta sügisel tähistasime ühistu 100. sünnipäeva.

2011. aasta algus saab olema seoses euro tulekuga veidi keeruline nii meile kui ka meie klientidele, aga oleme selleks valmistunud.

2010. aasta tõi mulle ka midagi sellist, mida ei osanud ette näha. Ühel õhtupoolikul koju jõudnuks leidsin ukse kõrvalt uue pereliikme: armsa kassi Melusine Ashrei ning endalegi üllatusena avastasin endas suure kassiarmastuse.

2010 on olnud hea aasta: kindlasti täitusid mu ootused ja lootused ning ületatud said raskused. Kui piltlikult öeldes sattus meepotti vahel ka tilk tõrva, ei rikkunud see mee maitset.

Aastalõpu salasoov jõuluvanale oleks selline: soovin väga, et saaksin teha sarnast kokkuvõtet ka järgnevatel aastatel.

Ilusaid ja rahulikke pühi kõigile meie ühistu liikmetele ja kaupluste klientidele!

muud asjatoimetust ja et teie lastel on ju kõht täis ja telekas ning arvuti olemas, et oma aega sisustada. Nõus, ilma rahata ei saa elada, aga äkki annaks midagi ümber korraldada, et olla olemas oma lastele ja lähedastele.

Kurb on vaadata last, kes iga hinna eest õpetajalt tähelepanu nõuab, sest kodus ta seda ei saa.

Kahju on vaadata last, kes koolisõõklas kolm portsu sööb, sest ta ei tea, millal jälle süüa saab.

Raske on vaadata last, kes istub koolis pikapäevavarühmas nii kaua kui vähegi võimalik, sest ta ei taha koju minna, kuna peab seal üksi olema.

Valus on vaadata last, kellel on sokis auk või pluss must, sest pole, kes tema riideid korrastaks – ei, mitte sellepärast, et sellel lapsel poleks ema, vaid sellepärast, et emal pole aega või tahtmist märgata oma abi vajavat last.

Kas sinul on oma lapse jaoks aega? Kas sina tead, kuidas mõõdus täna tema päev? Kas tead, kus ja kellega ta oma aega veetis? Kas sinu laps julgeb sulle rääkida oma päevast ka siis, kui kõik ei läinud hästi? Sina oled see, keda sinu laps vajab. Ole oma lapsele olemas!

Armastust teile kõigile!

IRJA KÄÄRIK
Tõrva gümnaasiumi õppealajuhataja

Täna ei taha ma rääkida õppimisest, vaid armastusest

Nii palju, kui ennast mäletan, olen olnud õnnelik. Jah, mul on elus vedanud. Mul on fantastilised vanemad, kes kogu minu teadliku lapsepõlve on minu ja mu vendadega tegelenud.

Minu ema hoolitses selle eest, et meil oleks alati soe toit laual ja ilus puhas moekas riie seljas. Minu isa viitsis meiega jännata sõna otsese mõttega: ta vedas meid mööda Eestit ringi küll jalgratastel, paadiga, autoga, jalgsi.

Iga vaba päev oli meile pidu, mil tegime midagi koos. Talvel käisime suusatamas, uisutamas ja suvel ujumas. Tegime bändi, õhtuti mängisime malet, lugesime muinasjuturaamatuid ja kuulasime koos muusikat. Ja kõike seda isa õhutusel ja eestvedamisel. Ema oli alati meiega, ta toetas meid ja aitas, kui midagi läks viltu, kui juhtusime kukkuma või saime haiget.

Elus on olnud ka raskeid aegu. Suur armastus ei kesta iseenesest, kui leeki ei toida. Ka armastust peab hoidma ja aitama. Armastuse jaoks tuleb võtta aega, siis on armastuse aeg mõõtmatu. Olles ema, olen püüdnud anda oma lastele seda, mida omal ajal sain: armastust ja aega.

Miks täna sellest kõigest räägin, küsite te? Aga võib-olla sellepärast, et panna teid mõtlema selle üle, mida üks laps vajab.

Soojale toidule ja riitele lisaks vajab ta ka armastust ja teie aega. Just nimelt – teie aega! Aega, et midagi toredat koos teha ja rääkida sellest, kuidas päev möödus, et koolitöid kontrollida, järgmiseks päevaks puhtad riided valmis panna, koos unistada ja arutleda maailma asjade üle.

Ma tean, te ütlete, et aega ei ole, et teil on vaja tööl käia ja raha teenida, et teil on sada

PILLE TIIRAK
Maxima lillepoe omanik

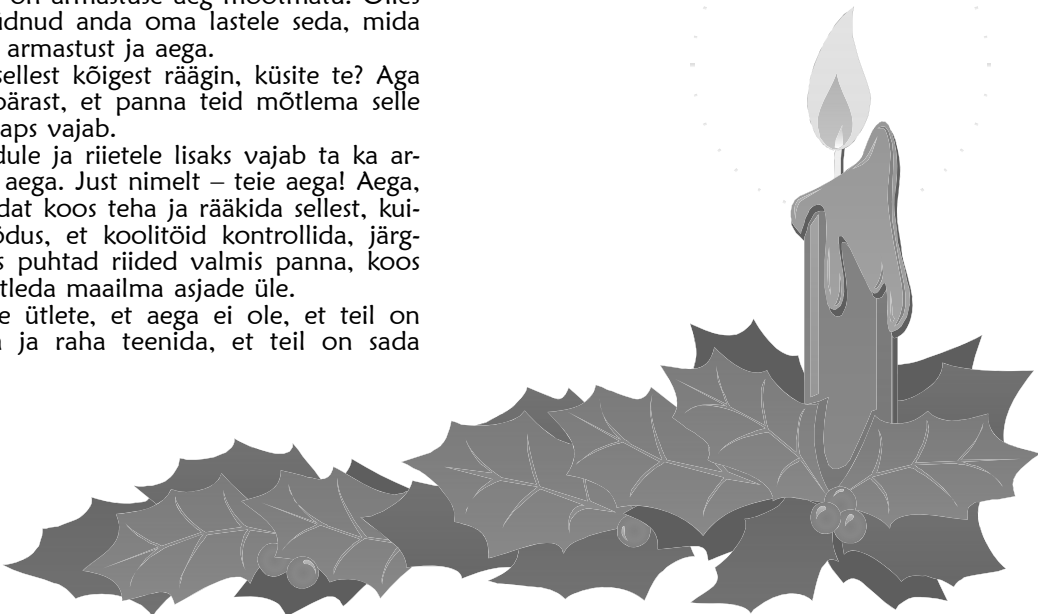
Mõeldes aastale 2010, tuleb tunnistada, et on juhtunud väga palju. Majandusnäitajad Eestis on hakanud tõusma, töötus natuke vähenema.

Kui mõelda oma kodulinnale, on olnud sellel aastal nii head kui halba. Meele teeb kindlasti mõrkuks ja noored ei saanud neile lubatud noortekeskust ja kurb on vaadata, kuidas endiselt jälgitakse kaubanduskeskuste ees, sest muud teha ju pole ... Kuna nad on meie tulevik, on kole mõelda, mis nii edasi saab.

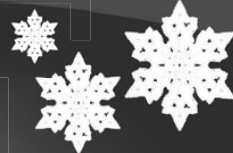
Aga on olnud ka palju head. Meie pisikesel lillepoe Maximas sai täis esimene aastaring ja siinkohal tahan tänada kõiki kliente, kes on meile truuks jäänud ja pakkunud meile palju rõõmu positiivse tagasiside kujul.

Arvan, et koos minuga rõõmustavad veel paljud tõrvalased, kuna sellel suvel hakati paigaldama kaudalubatud kanalisatsiooni- ja veetorustikke.

See aasta jääb kindlasti meelde kauaks paljudele, sest 2010 on viimane aasta, kui on käibel meie oma Eesti kroon. Lõpetuseks soovin kõikidele kaasinlastele rahulikke ja lumiseid jõule ning siirdumist uue hoo ja uue rahaga uude aastasse!

*Nüüd käes on jõuluaeg,
see karge külma ja valge lume aeg,
kus kõigil hingel pere, lapsed ja armastus,
süda soe ja lahke meel ...*

**KAUNIST JÕULUAEGA, MEELEOLUKAT AASTAVAHETUST
NING EDU JA KORDAMINEKUID UUEL AASTAL
KÕIGILE KOOSTÖÖPARTNERITELE JA LUGEJATELE!**

HELME-TÕRVA ELU TOIMETUS

**Südameküünlad las särada!
Iga heategu süütab nad põlema!
Iga sõna, mis rõõmu toob,
uue valguse süütab, uue lootuse loob.
Iga küünlaleek on kui väikene ime,
on kadunud mure ja polegi pime,
kui valgus su ümber ja valgus su sees.**

/Maarja Vardja/

**RAHULIKKE JÕULUPÜHI JA
HEAD UUT AASTAT!**

TÕRVA GÜMNAASIUM

Et kaunil pühadeajal oleks tuhat põhjust olla õnnelik!

**KAUNEID JÕULE JA
HEAD UUT AASTAT!**

TÕRVA KULTUURIMAJA

*Hämaras-hämaras talveõös
mööda lumiseid radu
uitab üks mõte, üks lootus,
üks usk ...
et uus aasta oleks parem,
oleks otsimisterikkam
ja leidmisterõõmsam.*

RAHULIKKE JÕULE JA HEAD UUT AASTAT

soovib Helme Koduloomuuseumi pere

HEAD UUT AASTAT!

Selleks, et aasta tuleks ja oleks hea, elagem John Wesley (1703–1791) mõtet järgides:
*Tee nii palju head, kui saad,
kõikide vahenditega, millega saad,
igal viisil, mil saad,
igas kohas, kus saad,
kõikidele inimestele, kellele saad,
nii kaua, kui saad.*

SA Tõrva Kirik-Kammersaal
Ilmar Köverik

Tõrva linna saabus kuuseküünlaid süütama jõulumees tuledes särava autoga. Esimesel advendil süüdati küünlad linna jõulupuul Tõrva keskväljakul, omalt poolt andis sündmusele sära uhke veoautoga kohale saanud jõulumees.

Ülav Neumann

Esineb Tõrva muusikakooli akordionistide ansambel

3 × Vello Jaska

Tõrva muusikakooli tunnuslauluks on Aino Orgse «Laul tammedest»

Lauapäeva, 20. novembri pärastlõunal oli Tõrva kammersaal taas rahvast tulvil. Inimesi tuli kokku lähemalt ja kaugemalt, tähistamiseks üheskoos Tõrva muusikakooli 25. juubelisünnipäeva.

«Tõrva muusikakooli avamine sai teoks, kui Tõrva asus elama muusikutest abielupaar Aino ja Sulev Orgse. Nende eestvedamisel loodi Tõrvas 1981. aastal Valga lastemuusikakooli filiaal, kus Aino töötas klaveriõpetajana ja oli ka ühtlasi hiljem 20 aastat selle kooli direktoriks. Sulev Orgse pärisosaks sai noorte viiuldajate koolitamine,» ütles muusikakooli praegune direktor Thea Leitmaa juubelpäeva kõnes.

Väidetavalt oli neil siiski plaanis luua Tõrva iseseisev muusikakool. See mõte teostus 1985. aastal. Iseseisvas muusikakoolis asus muusikat õppima 59 õpilast.

«Kõik need aastad on muusikakool töötanud Tõrva gümnaasiumiga ühe katuse all. Nullist rajatud õppeasutusest on tänaseks saanud elujõuline ja piirkonnale väga vajalik paljude erialadega muusikakool, mille on lõpetanud juba 138 noort muusikut. Mitmed on valinud endale muusiku elukutse või tegelevad muusikaga edasi hobi korras,» jätkas direktor Leitmaa.

Muusika on osake meie elust, osake intelligentisusest. Muusika on seotud inimese hingelise maailmaga. Kui sport hoiab korras füüsis, siis muusika annab jõudu inimese hingele ja vaimule.

Juubelikontserdil esinesid kooli praegused õpilased, vilistlased ja õpetajad. Kohalolijate hingeelu rikastasid klaveri- ja saksofonimängijad, viiuldajad, erinevas koosluses ansamblid jne. Tõrva muusikakooli vilistlane Angela Kannukene õpib nüüd Heino Elleri nimelises Tartu muusikakoolis kompositsiooni. Noor helilooja esitas oma loodud klaveripala «Sügis».

Kõik esinejad, külalised ja kooli vilistlased said tänutäheks koolile

Tõrva muusikakooli direktor Thea Leitmaa meenutas juubeliaktusel muusikakooli loomise aegu ja heitis pilku tulevikku.

pühendatud aastate ja tähelepanu eest direktor Leitmaalt muusikakooli juubelivõldekile.

Ajatuultes igaviku radadele rän-

nanud Tõrva muusikakooli õpetajate ja õpilaste mälestuseks süütas kooli esimene vilistlane aastast 1987 Jaan J. Leppik küünla. Mõeldes lahkunutele ning lootes, et nad sel tähtsal päeval ka oma kolleegide läheduses viibivad, pühendas akordionistide ansambel nendele V. D. Thompsoni pala «Sinu tiibade all».

Aino Orgse on kirjutanud «Laulu tammedest». Tõrva muusikakooli õppenõukogu otsusega kuulutati see laul Tõrva muusikakooli lauluks. Kõik kohalolijad leidsid selle laulu sõnad kavalehtedelt ja esitasid selle direktor Thea Leitmaa klaverihelide saatel püsti seistes. See oli meeli ülendav ja võimas akord Tõrva muusikakooli juubelikontserdile.

Pidupäevatervitusi olid tulnud Tõrva muusikakooli perele tooma ümberkaudsete omavalitsuste ja kunstikollektiivide esindajad ning kaugemaidki külalisi. Nende ühiseks sõnumiks oli, et Tõrva muusikakool on elujõuline ja edasi pürgiv õppeasutus. Tõrva piirkonna kultuuri- ja muusikaelu oleks selle koolita olnud kujuteldamatu.

Vello Jaska

Tõrva muusikakooli juubelikontserdil esines ka kooli kitarristide ansambel.

Heategevusprojektiga «Usun inimeste headusse» koguti Raido Talivere toetuseks 37 000 krooni.

Raidot saab jätkuvalt toetada: Raido Talivere a/a 221050940245 Selgitus: «Aitame Raidot»

Heategevusprojekti võtmeisikud Maila Rajamets (vasakult), Kristiina Luik, Raido Talivere ja Ilona Leetma Erakogu

Jätsid kooli pooleli? Nüüd oled targem – tule ja jätkka!

Tänases Eestis on õppimisvõimalusi varasemast oluliselt rohkem. Täiskasvanuid koolitavad – sageli ka tasuta – ülikoolid, kutseõppeasutused, vabahariduslikud koolituskeskused, rahvaulikoolid ja muud õppeasutused üle kogu Eesti. Kel õppimistahe, peab pisut sügavamale enese sisse vaatama, oma tegelikud soovid üles leidma ja asja käsile võtma. Võimaluse leiab kindlasti.

Katkenud haridustee jätkajate õppeasutustesse tagasisõitumiseks on käivitatud ka riiklikke programme. Ülikooli tagasispõrdujad saavad seda teha programmi TULE vahendusel, kutseõppeasutustesse kutsub poolelijättnuid tagasi programm KUTSE. Programmijuht Aivi Virma kutsub kõiki õpiteekonna katkestanud üles taas koolipinki asuma:

«Kas ka Sinuga juhtus nii, et majandusõitsengu ajal tundus töötamine mõistlikum kui õppimine ja praktiliselt tagasi kooli Sa enam ei jõudnud? Nüüd aga on olukord tööturul hoopis teine. Äkki kulub lõputunnistus siiski ära?»

See programm on suunatud Sulle, kui oled õppinud kutsekoolis ja ajavahemikus 01.01.2000–01.09.2010 selle pooleli jätnud. Katkestamise põhjused pole olulised.

Kui asud õppima programmi KUTSE alusel, siis on Sul võimalik

taotleda õppijatele ettenähtud õppetootust, sõidusoodustust ja koolilõuna toetust. Õpe on TASUTA!

Huvi korral pöördu kutsekooli, kus õppisid enne või teise kutsekooli, kus on sama või sarnane eriala. Kooli kontaktandmed leiad aadressilt www.hm.ee/kutse.

Kooli pöördumisega ära oota õppeaasta alguseni, uuri oma võimalusi kohe!»

Lisainformatsiooni saad ka telefonil 735 0382 ja e-posti teel aivi.virma@hm.ee või jätkukutse@hm.ee.

Küllap kripeldab katkenud koolitee paljudel hinges. See on üks uuesti alustamise võimalustest ilma, et keegi midagi üleliigset uuriks või katkestatu pärast etteheiteid teeks. Oleme ju iga päeva küpsemad ja targemad ning oskame oma võimalusi-vajadusi selgemalt hinnata. Jõudu ja julgust uueks alguseks!

Külliki Steinberg

Eesti Täiskasvanute Koolitajate Assotsiatsiooni Andras projektijuht

Informatsiooni täiskasvanutele mõeldud tasuta õppimisvõimaluste kohta leiab veel:

www.hm.ee/tasutakursusedwww.vabaharidus.eewww.rajaleidja.ee

ning õppeasutuste kodulehekülgedelt.

Vaimu terita talvel – tule õppima TÜ talveülikooli!

Uue aasta alguses ootab esmakordselt õppijad Tartu Ülikooli talveülikool, pakkudes õppimisvõimalusi neile, kelle ajagraafik soosib teadmiste omandamist talvisel ajal. Programm koondab 31 erinevat täiendusõppekursust, mis suunatud töö- või huvialaseks enesetäienduseks.

Talveülikoolis pakume mitmeid uusi kursuseid juhtidele, ettevõtjatele, spetsialistidele, ametnikele, õpetajatele, õpilastele, kultuuritöötajatele, lastevanematele ja teistele. Tööalasel kasulike kursuste kõrval on avatud mitmed õppeprogrammid, kuhu oodatud kõik, keda paeluvad teemad, mis seostuvad tervise, spordi, kultuuri kui kunstiga.

Juhtidele, ettevõtjatele on talv loodetavasti üks väheseid rahulikumaid perioode aastas, andes võimaluse leida aega enda arendamiseks. Pakume selleks talveülikooli programmis kursuseid, mille rõhuasetus on erinevate ärikultuuride tundmaõppimisel, meeskonnatöö ja loovuse omavahelistel seostel ning turundusel.

Näiteks professor Raul Eamets käsitleb talveülikooli kursusel «Kuhu läheb Eesti majandus?» riigi majanduselu tulevikuväljavaateid.

Sel korral on võimalik talveülikooli programmis osaleda ka turunduse ja müügi kursustel «Turundus ja müügitugevus ettevõttes» ning «Turundus ja teenindus turismis».

Spetsialistidele ning ametnikele ja teistele korraldame kursuseid, mis keskenduvad suhtlemiskultuurile ja etiketile, õigustõlkele, meeskonnatööle jne. Lisaks on võimalik aktiivselt suhtlevatel töötajatel saada ülevaade stressi erinevatest käsitlustest ning sellest hoidumise meetodidest.

Ülikooliga ühele tihedamalt seotud sihtrühmadele – õpetajatele ja õpilastele toimuvad 2011. aasta jaanuaris kursused andekate õpilaste arendamisest loodusteadustes ja matemaatikas. Loodusteaduste huvilistele õpilastele korraldame ka õpitoa rahvusvahelisest olüm-

piaadist.

Oleme mõelnud ka lastevanematele, keda ootame teadmisi hankima kursusele «Lastefilosoofia ja filosoferimine lastega», kus õpetatakse, kuidas suunata lapsi filosoferimismeetodiga iseseisvalt mõtlema, uusi teadmisi omandama, positiivselt ja läbimõeldult suhtlema. Lastevanematele räägitakse talveülikoolis ka ohtudest internetisuhtluses, eesmärgiga parandada nende sotsiaalseid oskusi interneti kasutamisel ning anda näpunäiteid laste turvalisest internetiharjumuste kujundamiseks.

Kõiki huvilisi, sõltumata haridusest, erialast, vanusest, ootame kursustele «Suusakool», kus õpetatakse murdmaasuusatamise tehnikaid. Professor Mihkel Zilmeri kursus «Normaalne söömine (nimikonna elu globaalsel infoprüümäel)», räägib tervislikust söömisest ja joomisest, mis järjest enam au sisse tõusnud.

Kunstihuvilisi õppijaid kutsume esmakordselt toimuvale jääakvarelli kursusele, kus kasutatakse uudseid maalitehnikaid, sobitades akvarelli jääga.

Algavat aastat püütakse ikka alustada uute soovide ja lubadustega. Meie programm ootab osavõtjaid, kes soovivad alustada uut aastat oma teadmisi ja oskusi värskendades või hoopis midagi uut õppides, eriti kui varasemalt pole selleks mahti olnud.

Vaata lähemalt talveülikooli kursuseid www.tk.ut.ee/talveyli-kool.

Marko Ojakivi
Tartu Ülikooli avatud ülikooli keskuse turundusspetsialist

Päkapikumaa külustus

Tüdre järve ääres seadsid end kaheks päevaks sisse päkapikud, et lastele näidata, mida nad teevad oma vabal ajal. Esimesel päeval, 6. detsembril said tegutseda Ala põhikooli lapsed ja teisel päeval, 7. detsembril Ritsu lasteaia-alkkooli usinad jütsid.

Laste mõtted

Päkapikud kutsusid meid endale külla. Söitsime läbi paksu lumise metsa. Lapsed arutlesid omakeskis kui ilus on mets ja paksu lumerüüga kaetud puud.

Ja väike Arabella kirjeldas, et raagus puud on ilusate lumemütsidega kaetud.

Lõpuks jõudsimme ühe väikese majakese juurde. Vastu tulid meile kolm päkapikku: Maimu, Liivi ja Kädi. Koos päkapikkudega oli ka meie valavanem.

Laulu- ja tantsupäkapikk kutsus meid kohe vahvat tantsu lööma.

Tantsud tantsitud, kutsusid päkapikud meid meisterdama ja muinasjutu kuulama. Meisterdasime ja värvisime päkapikke. Omatehtud tööd saime pärast koju kaasa.

Muinasjutuvestja-päkapikk luges meile muinasjutte ja päkapikud pakkusid meile head kuuma teed ja maitsvaid piparkooke. Lõpetuseks läksime veel õue mängima ja tantsima. Päkapikud saatsid meid lahke naeratuse ja heade sõnadega teele. Lapsed silmasid üle järve kõrkjates päkapikke.

TÄNAME MUINASJUTULISE PÄKAPIKUMAA EEST ALA LASTEAEDA.

«Esmaspäeval, 6. detsembril tuli meile väike punane buss kooli juurde järele. Me panimegi riidesse ja läksime bussi. Sõidu ajal rääkisime metsloomadest.

Kui me kohale jõudsimme, tulid meile vastu lasteaialapsed. Sumpasime lõkke juurde. Kui me lõkke äärde jõudsimme, nägime vallavaneemat, kes lõket tegi. Seejärel palus õpetaja Kädi, et me ringi võtaksime. Hakkasime laulma. Laulsime targast päkapikust, rumalast päkapikust ja rõõmsast päkapikust.

Pärast laulmist läksime sooja. Me meisterdasime ja värvisime päkapikke. Pärast seda jõime teed ja söime piparkooke. Samal ajal luges õpetaja Maimu meile muinasjutu. Söime ja jõime veel ning läksime rõdude päkapikke vaatama. Mina nägin ühte päkapikku ja Rudolfit. Seejärel läksime kooli tagasi. Oli tore päev ja selliseid üritusi võiks veel olla.»

Sandra Orav, 4. kl õpilane

Alklasside õpilaste arvamused

KEVIN K.: «Läksime päkapikkudele külla ja nägime neid. Meile meel-

Ritsu lapsed Päkapikumaaal.

Aini Aim

dis piparkooke süüa ja teed juua. Meile meeldis päkapikke teha.»

KEVIN G.: «Mulle meeldis päkapikkude meisterdamine. Natuke meeldis piparkookide söömine.»

VALERJJA: «Nägime seal päkapikke, kes tegid tööd. Söime piparkooke, laulsime ja mängisime.»

KADRI: «Mulle meeldis päkapikkude meisterdamine ja värvimine. Veel meeldis see, et loeti ette raamatut.»

GRETE: «Käisime päkapikumaaal. Meisterdasime päkapikke ja värvisime neid. Meile pakuti piparkooke ja me pidime vaatama, kas me näeme päkapikke. Me tantsisime ka. Mulle eriti ei meeldinud.»

MADIS: «Mulle meeldis päkapikke värvida ja piparkooke süüa ning teed juua. Mulle ei meeldinud bussiga sõita.»

RENITA: «Mulle meeldis, kuidas me seal laulsime ja tantsisime, värvisime ja meisterdasime. Vaatasime metsas ka päkapikke. Ma tahan sinna veel minna.»

KARL-SANDER: «Alguses oli mul külm. Aga siis luges õpetaja Maimu

meile ühe loo ette ja meie tegime päkapikke ning joonistasime päkapikke ja söime piparkooke. See oli lõbus.»

TAUNO: «Käisime Tüdre järve ääres päkapikumajas. Tegime päkapikke, joonistasime, jõime teed ja söime piparkooke. Vaatasime päkapikke metsa all, mängisime, tantsisime ja laulsime. Jäin päevaga rahule.»

KAIRI: «Seal oli natuke külm, aga polnud hullu midagi. Me läksime tuppa ja värvisime päkapikke, siis meisterdasime päkapikke. See oli kõik vahva. Söime ka piparkooke ja jõime teed. Seejärel läksime vaatama päkapikke, aga mina ei näinud ühtegi.»

Päkapikud tänavad 7. detsembril Ritsu laste külaskäigul abis olnud päkapikke Jutat ja Üllet.

Suur tänu Helme vallavalitsusele, Tädi Marikale maitsvate piparkookide eest, Tädi Tiiale ja Renale imelise tee eest, Udumäe ja Kivimäe turismitaludele sõidutamise eest ja ka vallavanem Tarmo Tammele aitäh ettevõtmise ja laste sõidutamise eest. Aitäh Ala lasteaia emmedele, kes oma pisikeste lastega kaasa tulid. Ja aitäh kõigile, kes meid nõu ja jõuga aitasid.

Päkapikud Liivi ja Kädi

Ala lapsed Tüdre järve ääres Päkapikumaaal

2 x Liivi Arro

Tore päev Päkapikumaaal Tüdre järve ääres

Helme valla organiseeritud Päkapikumaa Tüdre järve ääres oli avatud 6. ja 7. detsembril. 6. detsembril külastasid seda Ala lasteaia-põhikooli lapsed, järgmisel päeval Ritsu lasteaed-alkkool.

Ilm oli mõnusalt talvine ja mahe. Lumised puud tee ääres tekitasid tõelise jõuluootuse tunde.

Laste mõtteid Päkapikumaaast

«Kui me Päkapikumaaale jõudsimme, põles seal soe lõke. Kogunesime mängima. See oli vahva mäng, aga veel vahvam oli laulda laulu erinevatest päkapikkudest.

Pärast laulmist läksime onni, kus oli soe. Onnis ootasid meid puust päkapikud, kellele värvisime näod pähe ning kleepisime vatist habemed. Veel värvisime paberist päkapikke, kuulasime huvitavaid muinasjutte, söime piparkooke ja jõime teed. Pärast seda läksime tagasi õue, kus mängisime bussi saabumiseni külli.

Mulle meeldis seal väga. Kahju ainult sellest, et päris päkapikke me ei näinudki.»

Eva-Lota Letlane, 4. klass

«Teisipäeval sõitsime bussiga Tüdre järve äärde. Seal oli majake, kus olid kaks päkapikku ja jõulumemm. Maja kõrval põles lõke, maja sees meisterdasime päkapikke. Veel saime süüa piparkooke ning juua maitsvat teed. Õues mängisime ringmänge. Mulle meeldis Päkapikumaaal.»

Merit Mäekalle, 1. klass

«Teisipäeval käisime Päkapikumaaal, seal oli nii äge. Kui me läksime punase bussi peale, küsis bussijuht: «Kas me laulda ka oskame?» Tüdrukud hakkasid laulma, aga poisid oli vait ja kuulasid. Kui kohale jõudsimme, oli lõke juba põlema pandud ja alguses olimegi ümber lõkke kõik koos.

Meile tutvustati Päkapikumaaal. Kui kõik oli selge, mis seal maal on, läksime ühte väikesesse päkapikumajja. Seal söime piparkooke, jõime teed. Pärast einet meisterdasime päkapikku. Meile anti puidust päkapikukuju, mille pidime ära värvima. Seejärel mängisime õues natuke lumesõda. Õpetaja kutsus meid kõiki ringmänge mängima.

Oligi aeg asuda tagasiteele ning bussis poiste kord laul lahti lüüa. Mulle meeldis see päev väga!»

Kenno Korb, 3. klass

Lapsed ootavad ka tuleval aastal kohtumist päkapikkudega.

Ritsu lasteaed-alkkool tänab oma koostööpartnereid ja soovib kaunist jõuluaega.

*Hämaras-hämaras talveöös
mööda lumiseid radu
uitab üks mõte,
üks lootus,
üks usk ...
et uus aasta oleks parem,
oleks otsimiste rikkam
ja leidmiste rõõmsam.
Et jätkuks tervist ja õnne!*

Kokkuvõtte laste muljetest tegi Üllet Taal

Puuetega inimeste valmistatud käsitöötöötud e-poes

MTÜ THINK Eesti on loonud puuetega inimeste valmistatud käsitöötöötude e-poe. Poes, mis asub aadressil www.shop.think.ee, on praegu müügil tikitud pildid, kindad, sokid, kampsunid, linikud, siidrätikud, ehted, kaardid ja mitmeid muid tooteid.

Et toodete valikut mitmekesistada, otsib meie e-poe meeskond käsitöötöötajaid, kes pakuvad oma tooteid meie netipoe kaudu tulevastele ostjatele. Pood on juba praegu eesti-, vene-, inglise- ja soomekeelne, sest lähiajal tutvustame seda ka naaberriikides.

Sageli käime laatadel kauplemas, osaleme detsembris Võru jõululaadal ning kahel päeval ka Mia jõulumaal Kose vallas. Käsitöömestrid, tuleme teie juurde kaupade järele, andke endast märku! Kaupa saab pakkuda telefonitsi 5196 5729, Anneli Metson või e-kirja teel shop@think.ee.

MTÜ THINK Eesti on tegutsenud

juba 2004. aastast. Sellest ajast peale oleme teinud puuetega inimestele hulganisti erinevaid e-koolitusi ning pakunud oma koolitajatele ja liikmetele jõudumööda sobivat tööd. Oleme aastate jooksul märganud, et paljud meie inimesed teevad suurepäraselt käsitööd, kuid nad ei oska oma annet lisasissetuleku võimalusena käsitleda.

Otsustasime luua silla puuetega inimestest käsitöömestrite ja tarbijate vahel, käivitades e-poe, ning pakkuda seal kvaliteetset toodangut. Eelmisel aastal kirjutasime projekti Kodanikuühiskonna Sihtkapitali, see ka rahastati.

Käsitöömestrijaid otsisime e-maili listide kaudu, käisime ka laatadel oma ideed tutvustamas ja kaupu müümas.

E-poe meeskonnas on programmeerija Meelis, arendusjuht Anneli, netipoe juhataja Anneli ja projektijuht Külli. Kõik meeskonnaliikmed

on rohkem või vähem ka ise puuetega inimesed. Lisaks kuulub organisatsiooni sadakond inimest, kes meie tegemisi toetavad.

Käsitöömestrid on meil üle Eesti, ootame aga põnevusega uusi tegijaid, kes oma tooteid meile pakuvad. Loomisel on ka THINKi oma bränd, mida hakkame pakkuma e-poes nii Eestis kui ka välismaal.

Ostmine poest on sama mugav kui teistestki e-poodidest – kaupa saab tellida nii Eesti Posti, SmartPosti kui ka kulleri kaudu. Pood on küll üsna värske, kuid juba on ostetud kaupu endale ja oma perele. Jõulud ju ukse ees, käsitöökaup on vägagi sobiv pereliikmetele-sõpradele kinkimiseks. Meie kaupu on võimalik soetada ka laatadelt – osaleme mitmel jõululaadal.

Külliki Bode
Projektijuht
5347 8422
kylliki@think.ee

MEIE PERE EKSIKANNAKUD SÕJAAJAL JA PÄRAST SÕDA

VELLO JUURMA (enne nime eestitamist Juul)

(HTE 12.02.2009)

Siis aga lõgistati esikuukse linki ja nõuti ukse avamist. Ema kustutas tule ja käskis mul pugeada kaugemale voodi alla. Veel tükk aega kolgiti ukse taga, kuid ema ust ei avanud. Hiljem selgus, et mõrvaritel oli plaan meid kõiki tappa, et nii oleks kindlam ja ei jääks ühtegi võimalikku tunnistajat. Nad arvasid, et isa võis laskja ära tunda ja sellest emale rääkida.

Hommikul sai ema ühenduse keskjaamaga ja kutsus kiirabi. Arst saabus autoga paari tunni pärast, kuid siis oli juba hilja. Isa oli selleks ajaks suure sisemise verejooksu tõttu surnud.

Isa matustele tuli kokku palju sugulasi ja ta maeti meie suguvõsa hauaplatsile Helme kalmistule. Varsiti tulid meie külla miilitsad ja arreteerisid kaks meie küla meest kui kahtlustatavad minu isa mõrvas.

Neile sai saatuslikuks minuvanusse naabritüdrukku Helju ülestunnistus, kellele oli tema mõrvarist vend keelanud kellelegi rääkida, et ta oli pärast paukude kõlamist kodus käinud ja püsi vahetanud. Nii naabritüdruk miilitsatele rääkiski seda, millest tal oli keelatud rääkida. Naabri juurest leiti ka mõrvarelv.

Muide, mõrvar oli üks külameestest, kes aitas haavatud isa tuppa kanda! Õige pea oli kohus ja selgusid ka mõrva motiivid. Mõrvar töötas Valga miilitsas, kuhu ta oli tööle asunud pärast Nõukogude armeest demobiliseerumist.

Meie kandi metsataludes toimusid tol ajal sagedased röövmõrvad, mis olid sooritatud peaaegu samasuguse käekirja järgi: üksiku vanainimese majja visati käsigranaat, tapeti vanainimene, maja rööviti paljaks ja viidi minema isegi mööbel. Loomulikult süüdistati sellistes kuritegudes metsavendi, kes sealt metsades end varjasid.

Tegelikult selgus, et need röövmõrvad olid meie naabrimehest miilits ja tema kaasosaline meie külast, kellele isa metsas juhuslikult peale sattus, kui nad oma röövitav kraamikoormat metsa peitsid, et seda hiljem Valka müügiks edasi toimetada. Hirmust, et isa võib nad välja anda, otsustasidki nad ta tappa.

Ka see mõrv oli neil plaanis metsavendade süüks panna, sest vastavalt metsaülemalt saadud korraldusele oli isa just oma hukkamise päeval käinud vene tööliis-sõjaväelasi piiripunkti majutamas. Milline salakaval plaan! Kohus mõistis mõrvari ja tema kaasosalise pikkadeks aastateks vangiks.

Ühel päeval tulistati metsa servalt meie ema, kui ta heinasületäega lauda poole läks. Ema kukkus, kuid õnneks ainult ehmatusel, sest kuul ei tabanud. Tagajärgedeta see siiski ei jäänud, sest ta kaotas hääle ja sai edaspidi rääkida ainult sosinal.

Veel samal päeval olid miilitsamehed jälle külas ja püüdsid vanglast põgenenud ekskolleegist isa mõrvari kinni. Ta toodi kinniseotult meile ja pandi istuma tuppa toolile. Miilitsad kirusid, et olid tema püüdmisega oma varbad villi jooksnud.

Vaatasin seda toolil istuvat kinniseotud käte ja jalgadega naabritüdrukku, kellega olin alati hästi läbi saanud ega suutnud mitte kuidagi uskuda, et tema oli minu isa mõrvar. Ilmselt tabas ta minu uudistava ja ebaleva pilgu ning lausus mulle: «Poiss, anna mulle juua.»

Läksin juba veeämbri poole, et

talle kopsikuga vett anda, kui ema mind järsult keelas: «Mõrvarile ei ole juua vaja.» Nähes, et olen segaduses, lausus ta: «Poiss, ära usu vananaiste juttu!»

Põgenikule lisati kohtus aastaid juurde ja ta pandi jälle vangiks. Kuulduste järgi sai ta hiljem amnestiaga vabaks, kuid tema kaasosaline olivat vanglas surnud.

Sellel talvel elasime emaga veel Järve külas. Kuigi olin juba kooliealine, ei saanud ma kooliteed alustada, sest läheduses ei olnud ühtegi sobivat kooli. Lähim neist asus küll paarikümne kilomeetri kaugusel Alal, kuid pärast venna hukkamist seal ei tahtnud ema sellega enam mingit tegemist teha.

Kirjatarkust õppisin iseseisvalt aabitsast ja alles siis, kui olin emale ette lugenud selle päeva õppetüki, pääsesin ma õue kelgutama ning teisi talverõõme nautima. Pärast kõiki neid õnnetusi ja üleelamisi meie peres halvenes ema tervis järsult. Üksinda ei olnud ta enam suuteline koduse majapidamisega toime tulema.

Kevadel lahkusime Järve külast ja asusime elama Lõvele Pori külla Sepa talu tädi Emma juurde. Elasin seal koos tema perega kaheksakesi kahes väikeses toas, kusjuures ema tervis oli niivõrd halvenenud, et ta jäi voodihaigeks.

Veel samal kevadel läksin paariks nädalaks Lõve algkooli 1. klassi ja kuna olin vajalikud teadmised omandanud juba kodus, lõpetasin selle edukalt.

Pärast kooliaasta lõppu tuli hakata karjas käima. Loomi karjatasime lähedalasuvale raiesmikul ja roovikaiaiga piiratud karjamaal nn «juurdelõikel».

Karjaskäik oli väga huvitav tegevus, sest siis sai nautida kõiki karjapoisid rööme, kui mitte arvestada hommikuse väga varajase tõusmise «rõõmu».

Agaga kõige tähtsam oli see, et olime vabad ja võisime teha kõike, mida süda lustis. Laulsime täiel häälel, huikasime ja lasime vilet, nii et mets kajas. Noppisime lilli ja punusime nendest pärgi nii endale kui ka oma sarvikutele. Korjasime ja söime maasikaid, vaarikaid ning mustikaid.

Tegime võidujooksu, kes jõuab ennem eemaloleva kivi otsa. Võitja laulis siis nii: «Mina kivi kuningas, sina maa kardikas.» Kaotaja vastas: «Mina söön maast maasikaid, sina kivi koorikaid.»

Vahel tegime ka oma noorusrumalusest pahandusi. Ükskord, «juurdelõikel» karjas olles ehitasime tädipoeg Heinoga heinakuhja najale okstest onni ja tegime sinna lõkke. Jäin seal magama.

Kui ärkasin, oli õhtu käes, tädipoeg kadunud, lehmad koju läinud ja lõke kustunud. Praegu on õudne mõeldagi, mis oleks võinud juhtuda. Hiilisin, hirm naha vahel, kodu poole ja kujutasin juba ette, milline karistus mind seal ootab. Aiavärvast sisse minnes tuli mulle vastu tädi Emma.

Ootasin kõige halvemat, tema aga ütles ainult: «Teinekord ära enam nii tee. Sul on kindlasti kõht tühi, mine söö.» Pärast sain teada, et meie naaberkarjus oli meie lõkketegemise heinakuhja äärde tädile juba ette kandnud. Hiljem ei poetatud sel teemal enam ühtegi sõna ja see mõjus minu korda paremini kui riidlemine või paar nähvat vitsaga.

Nii möödus suvi ja sügisel pidime jälle kooli minema. Koolis käi-

sin hea meelega ja õppimine mulle erilist raskust ei valmistanud. Eriti meeldis mulle kojutulek, sest siis ei pidanud ruttama ja aega oli küllalt. Ei olnud nii nagu kooli minnes, kui pidid kiirustama, et esimesse koolitundi mitte hiljaks jääda.

Otsene tee koolist koju, mida tavaliselt kasutasime, kulges üle heinamaa kruusateeni ja seda mööda veskisillani, mis oli ehitatud Pori ojalet. Seal tegime pikema peatuse, et veskipaisul vee lakkamatut kohinat kuulutada ja voolavat vett ainiti vaadates «sillaga tagurpidi kihutada».

Kui vesi ei olnud veel väga külm, võtsime jalad paljaks ja kõndisime veskitammil ees ojas, et püüda kivide alt kivirulle. Selleks oli meil tavaliselt kaasas kahvel, mida sai kasutada minivästrana.

Kooliskäimiseks otsustati lasta õmmelda mulle omakootud villasest riidest ülikond. Pärast mitmeid käike külarätsepa juurde, kui võeti mõõtu, prooviti ja jälle prooviti, oli ülikond lõpuks valmis ja mind saadeti sellele järele.

Panin rätsepa juures oma uue pakust mustast villasest riidest ülikonna selga. Meister sikutas kuube eest ja tagant, silus peoga selja pealt ja arvas, et on nagu valatud. Täna sin teda, soovisin head aega ja hakkasin kodu poole minema.

Ülikond oli ilus küll, kuid ma ei tundnud ennast selles sugugi vabana, sest see kammitas käte ja jalgade vaba liikumist. Pealegi kartsin seda määrida, sest sellised hoiatused anti mulle juba kodust kaasa. Hea meelega oleksin ma omad vanad riided kotist võtnud ja need selga tõmmanud.

Olin jõudnud veskisillani. Seisin sellel natukene aega ja otsustasin siiski oja uurima minna. Võtsin jalad paljaks, kerisin püksisääred üles ja lubasin endale, et olen hästi ettevaatlik. Kui aga kivirulli püügiks läks, sattusin hasarti ja unustasin kõik: uue ülikonna, ema hoiatused ning tädi keelud-käsed.

Kui ma lõpuks ojas välja ronisin, märkasin, et ülikond on porine, käised ja püksisääred märjad. Püüdsin rohtuustiga pori maha nühkida, kuid see tegi asja veelgi hullemaks.

Kui koju jõudsin, ahhetasid kõik, et mida ma küll oma uue ülikonnaga teinud olen. Ema, kes oli voodihaige, kutsus mind oma voodi juurde. Jäin sellest parajale kaugusele seisma, sest teadsin, et teki ääre all oli tal peidus vits, millega ta aeg-ajalt püüdis mind kasvatada.

Ema hakkas oma abitust tundes nutma. Mul oli temast kahju, aga ega see ülikonda puhtaks oleks teinud, kui ta oleks saanud mulle korra vitsaga nähvata. Tädi Peeter, kes oli rahvuselt saarlane ja tegi külale kõiki puutõid, kostis seda janti kõrvalt jälgides ainult ühe lause: «Pane pulk perse, saada hundiks metsa!»

Järgmisel päeval, kui pori ülikonnal oli ära kuivanud, harjas tädi Emma selle puhtaks ja nii see lugu lõppes.

Õpetajatest on mul Lõve algkoolist meelde jäänud meie lauluõpetaja Aadu Kaldmets, keda kutsuti Kargaja Aaduks. Ta oli tuntud laulu- ja naljamees ning käis tihti ka tädi pere sünnipäevadel. Siis said kõik palju naerda, eriti kui ta deklameeris oma kuulsat «Kalevipoja» paroodiat.

(Järgneb)

Helme-Tõrva Elu tervitat uusi ilmakodanikke

ERICH PAJU
08.11.2010

TRIINE TAMM
29.11.2010

PEREJUUKSUR

Tõrva kesklinnas Tartu tn 4. Avatud E–R 9–17, L 10–14
Kokkuleppel oleme avatud ka hiljem.
Marylin 5362 7401, Kairi 5373 5901
**SOOVIME ILUSAID JÕULUPÜHI KÕIKIDELE OMA KLIENTIDELE!
RÕÕMSA KOHTUMISENI!**

OÜ SEMT

teostab katuse-, fassaadi- ja renoveerimistöid.
Plekksapatööd.

Tel 506 2377, www.semt.ee

Järgmine Helme-Tõrva Elu ilmub 27. jaanuaril.

Toimetus ootab kaastöid hiljemalt 17. jaanuariks.

TÕRVA KIRIK-KAMMERSAALIS

- 23. detsembril kell 16** Kontsertetendus «Saa õnnelikuks, väike Cosette!» Instseneeritud Victor Hugo teose «Hüljatud» põhjal. Mängivad Tõrva laulustuudio, noortetrupp Hingevärvid ja Tõrva kammernaiskoor.
- 25. detsembril kell 16** Jõulupüha kontsert. Esinevad Monika-Evelin Liiv ja Roland Liiv. Klaveril Dmitri Pavlov
- 28. detsembril kell 18** Aastalõpukontsert ansambliga Hortus Musicus. EAOK KRISTUSE SÜNDIMISE KIRIKU 105. AASTAPÄEV

TÕRVA KULTUURIMAJAS

- 30. detsembril kell 18** Luule- ja muusikapöimik «Mõtterännak talvemeelolus». Tõrva linnapea aastalõpukõne. Mari Kulli nimelise kultuuripreemia pidulik kätteandmine.

RIISKA JÄRVE ÄÄRES

- 7. jaanuaril kell 19** Saadame linna jõulukuused pidulikult teele. Laulame rahvalaule ja süütame lõkke.

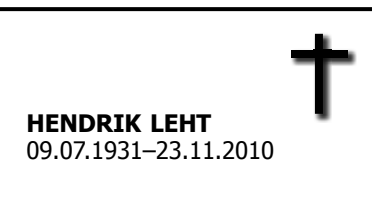
KIRIKUTEATED

- 24. detsembril kell 14** Jõuluõhtu jumalateenistus Taagepera kirikus, laulab ansambel Sillervo
- 24. detsembril kell 16** Jõuluõhtu jumalateenistus Helme kirikus, laulab Tõrva meesansambel
- 25. detsembril kell 11** Esimese jõulupüha jumalateenistus armulauaga Helme kirikus
- 26. detsembril kell 12** Jõulujumalateenistus Riidaja kirik-kabelis
- 31. detsembril kell 16** Vana-aasta õhtu jumalateenistus armulauaga Helme kirikus
- 1. jaanuaril kell 11** Uusaasta jumalateenistus armulauaga Helme kirikus
- 9. jaanuaril kell 11** Jõuluaja lõpu jumalateenistus armulauaga Helme kirikus
- 9. jaanuaril kell 14** Jõuluaja lõpu jumalateenistus armulauaga Taagepera kirikus

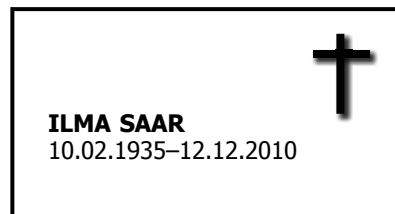
Piiblitunnid: neljapäeviti kl 14 Helme kirikus, välja arvatud 22. ja 29. detsembril

Lastering: kaks korda kuus

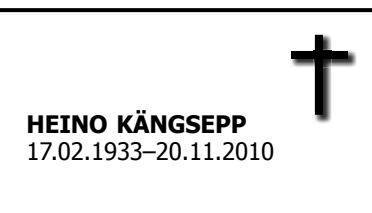
Leeritöö: grupi kogunelst kokkulepitavatel aegadel. Olge virgad tundma huvi leeritöö vastu, julged küsima, innukad osa võtma!

HENDRIK LEHT
09.07.1931–23.11.2010

ILMA SAAR
10.02.1935–12.12.2010

HEINO KÄNGSEPP
17.02.1933–20.11.2010

SIRJE MAASIK
11.08.1942–13.12.2010

Helme-Tõrva Elu

Väljaandjad: Tõrva linnavalitsus tel 766 5310, faks 766 1731,
Helme vallavalitsus tel 766 8452, faks 763 3332.

Toimetaja:

Talvi Must, tel 763 2504,
e-post talvim@torva.edu.ee.

Tehniline teostus ja küljendus
OÜ Valgamaalase Kirjastus Valgas,
trükk AS TRÜKIS Jõhvis.